

8

NOVEMBER 1967

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE

VSEBINA

Z mednarodne razstave in sejma lova ter ribolova — France Cvenkel	226
November — Slavko Kovac	231
»Prišla je miška iz mišnice...« — Jože Rakose	232
Vojaške puške in kalibri v lovski uporabi — Ing. Anton Simončič	234
Lov s pastmi in še kaj — Tone Černač	238
Na rojstni dan naše republike — France Cvenkel	241
Po lovskem svetu	244
Iz lovskega oprtnika	245
Lovska latinščina — Ing. Mirko Šušteršič	245
Odstrel srn — Ing. Mirko Šu- steršič	246
Iz lovske organizacije	249
Jubilanti	251
Umrli	251
Lovska kinologija	251
Poročilo o razstavi goničev 1. oktobra 1967 v Novem Sadu — Dr. Janko Lavrič	251
Sklepi I. plenuma Kinološke zveze Slovenije, dne 16. 9. 1967	253
Cenik za lov inozemcev v loviščih LD Slovenije	254

«LOVCA» Izdaja Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Zupančičeva 9. Izdajateljski svet sestavljajo: Rastko Bradačja, predsednik, France Cvenkel, odgovorni urednik, Rado Cenčič, Janez Čop, Vladimir Pleničar, dipl. ing. Mirko Šušteršič, dr. Stane Valentinčič. Vse gradivo za objavo pošiljajte Uradništvu Lovca, Ljubljana, Zupančičeva 9, poštni predal 505, telefon 21-245. — Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Letni prispevek področnih lovskih zvez Lovski zvez Slovenije, v katerem je vračunana tudi naročnina za «Lovca», je po članu 23,30 N din. Za člane družin, ki niso vključene v področne zveze in za člane družin, katerih področna zveza ni član LZS, je letna naročnina 30 N din; za inozemstvo 40 N din; posamezna številka 2,50 N din. — Mali oglasi in objave: do 15 besed 3 N din, od 15 do 25 besed 4 N din, od 25 do 35 besed 5 N din. Hkrati z naročilom jih je treba tudi plačati. Zira račun Lovske zveze Slovenije: 501-8-47/1. — Tiskala in kličje izdelala Tiskarna »Jože Meškrič« v Ljubljani.

LOVCI! BLIŽA SE ZIMA. ALI SO KRMIŠČA ZA DIVJAD PRIPRAVLJENA?

LOVSKE DRUŽINE! — Vsak pridobljeni reklamni oglas za »Lovca« je tudi dohodek v vašo blagajno! — Ponovno preberite objavo v našem glasilu št. 1/67, stran 22!

Društvo ljubiteljev ptičarjev

vabi vse prijatelje pasemskih lovskih psov na prvi debatni večer, ki bo 21. novembra t. l. ob 20. uri v restavraciji »Slavija«, Ljubljana, Gosposvetska cesta, v kmečki sobi. Snov debate o vzreji, vzgoji in šolanju psa se bo vsak večer menjala. Posebej vabimo sodnike in sodniške pripravnike, da bi bila debata na strokovni višini. Obravnavali bomo vse, kar si posameznik želi in ne najde v knjigah. Pri tem se bodo sklepala nova poznanstva, kar bo krepilo naše kinološko delo.

DLP

MALI OGLASI

Preparatoriska delavnica v Postojni, Ljubljanska cesta (dvorišče pri Gornjem Burgerju), deluje od 1. septembra t. l. dalje. V delo sprejema vse vrste dlakaste divjadi in ptičev, razen medveda in jelena. Lovska zveza Postojna.

Prodam Mannlicher-Schönauer 6,5 z daljnogledom. Edo Grabrijan, Ljubljana, Stari trg 3.

Prodam čistokrvne kratkodlake istrske goniče. Paternoster, Ljubljana, Litjska cesta 35.

Prodam 7 mesecev stare nemške kratkodlake ptičarje (2 m., 1 ž.). Starša in njuni predniki so preizkušeni izvrstni lovski psi. Stefan Veren, Murska Sobota, Cankarjeva 13.

Prodam lovskega terierja — resavca — črne barve z rjavimi ožigi, starega sedem mesecev. Vpisan v RMLT. — Dobrita, Ljubljana, Ilirska 28/II.

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE

L. LETNIK

ŠT. 7

NOVEMBER - LISTOPAD 1967

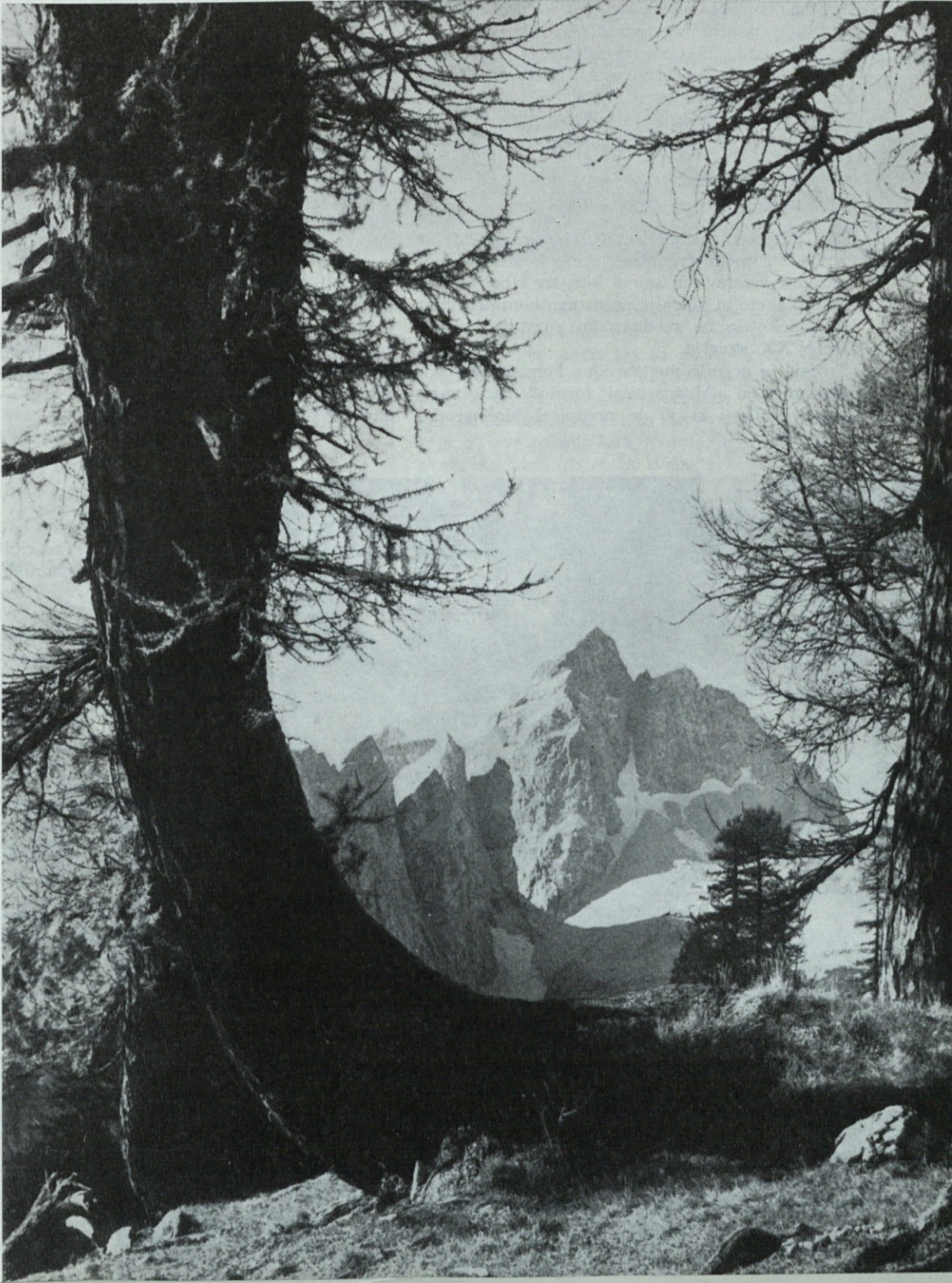

Foto
V. Cerne

Z mednarodne razstave in sejma lova ter ribolova

V četrtek, 5. oktobra 1967, je bila v Novem Sadu zaključena ta velika mednarodna prireditelj, ki jo je 22. septembra 1967 odprl njen pokrovitelj, predsednik republike Josip Broz Tito. V štirinajstih dneh, kar je trajala, jo je obiskalo nad 300 000 naših občanov in inozemcev. V njenem okviru se je zvrstilo 23 različnih razstav oz. prireditev, na katerih je sodelovalo 44 držav Evrope, Azije, Severne in Južne Amerike ter Afrike.

Razstava trofej XX. stoletja

Dva dni pred zaključkom, 3. oktobra, je Otmar Kreačić v imenu organizacijskega komiteja mednarodne razstave in sejma lova ter ribolova podelil plakete in medalje predstavnikom držav, ki so sodelovale na mednarodni razstavi lovskih trofej XX. stoletja.

Trofeje je ocenila mednarodna komisija za ocenjevanje po »Mednarodni formuli za ocenjevanje trofej«, ki jo je predpisal Mednarodni

lovski svet. Vsaka najboljša trofeja svoje vrste — z največ točkami — je bila proglašena za prvaka mednarodne razstave trofej XX. stoletja in nagrajena, poleg zlate medalje, tudi z zlato plaketo. Vsaka druga najboljša trofeja svoje vrste pa je bila nagrajena poleg zlate medalje s srebrno plaketo. Vse druge trofeje, ki zadoščajo predpisanim normam, pa so bile nagrajene z medaljami.

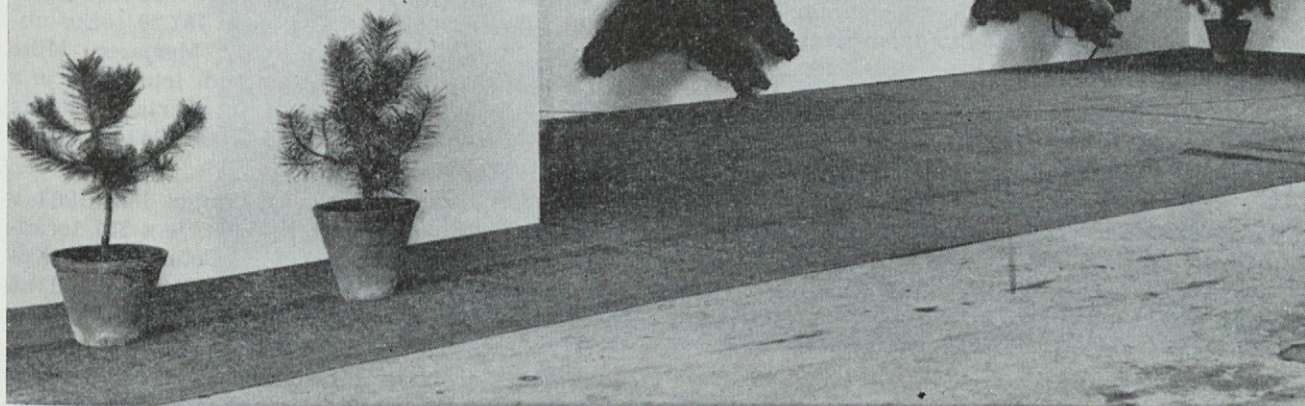
Z zlatimi plaketami so bile nagrajene trofeje — svetovni prvaki, s srebrnimi pa drugoplasirane trofeje. Skupno je bilo podeljenih 19 zlatih in 16 srebrnih plaket. Razen tega so bile z zlatimi plaketami v znak priznanja nagrajene vse države udeleženske.

Zlato plaketo za jelenovo rogovje (248,55 točke) — svetovnega prvaka — je dobila Jugoslavija; za trofejo damjeka (212,12 točke) in srnjaka (228,68 točke) Madžarska; za čekane divjega merjasca (140,60 točke) Poljska; za gamsa (141,10 točke), medvedov kožuh in lobanjo (381,21 točke in 64,10 točke) ter volčjo lobanjo (43,90 točke) Romunija; za muflona (236,95 točke) in risovo lobanjo (28,40 točke) Češkoslovaška; za divjo kozo-isard Francija; za alpskega kozoroga Italija; za argala, sibirskega kozoroga in za kvalitetna krzna Mongolija; za evropskega losa, marala in sibirskega srnjaka Sovjetska zveza; za trofejo kozoroga (Caprahircusaegagras) pa Iran.

Predsednik republike Josip Broz Tito s soprogo Jovanko pred slovenskim oddelkom

*(Prvi štirje od leve)
Veljko Varičak, član organizacijskega komiteja razstave in član mednarodne komisije za ocenjevanje trofej,
Tine Remškar, podpredsednik LZS in član častnega komiteja razstave,
Rado Pehaček, predsednik LZS in član organizacijskega komiteja razstave,
Slavko Kovač, tajnik LZ Celje in predstavnik LZS na razstavi*

Katerim trofejam pripadajo medalje?

Tistim, ki po mednarodni formuli za ocenjevanje trofej dosežejo naslednje število točk:

Jelenje rogovje:

1. Nad 210 točk	I zlata medalja
2. od 190—209,9 točke	II srebrna medalja
3. od 170—189,9 točke	III bronasta medalja

Rogovje damjekov:

1. Nad 180 točk	I zlata medalja
2. od 175—179,9 točke	II srebrna medalja
3. od 165—174,9 točke	III bronasta medalja

Srnjačje rogovje:

1. Nad 130 točk	I zlata medalja
2. od 115—129,9 točke	II srebrna medalja
3. od 105—114,9 točke	III bronasta medalja

Gamsji roglji:

1. Nad 115 točk	I zlata medalja
2. od 109—114,9 točke	II srebrna medalja
3. od 103—108,9 točke	III bronasta medalja

Muflonji rogovi:

1. Nad 205 točk	I zlata medalja
2. od 195—204,9 točke	II srebrna medalja
3. od 185—194,9 točke	III bronasta medalja

Rogovi alpskega kozoroga:

1. Nad 165 točk	I zlata medalja
2. od 157—164,9 točke	II srebrna medalja
3. od 150—156,9 točke	III bronasta medalja

Čekani divjega merjasca:

1. Nad 120 točk	I zlata medalja
2. od 115—119,9 točke	II srebrna medalja
3. od 110—114,9 točke	III bronasta medalja

Srebrno plaketo za drugega najboljšega jelena je dobila Madžarska; za alpskega kozoroga (199,30 točke) Avstrija; za muflona in volčjo lobanjo Češkoslovaška; za sibirskega kozoroga Mongolija; za srnjaka in čekane Poljska; za gamsa, medvedov kožuh in risovo lobanjo Romunija; za evropskega losa, marala, argala in sibirskega srnjaka Sovjetska zveza; z kozoroga (Cacrahircusaegagras) pa Iran.

Skupno je bilo na mednarodno razstavo poslanih 2629 trofej iz 19 držav. Z zlatimi medaljami jih je bilo nagrajenih 1322, s srebrnimi 564 in bronastimi 392. Brez medalj pa je ostalo 351 trofej. Po številu držav udeleženk, številu in kvaliteti trofej, predvsem pa po kvaliteti novih svetovnih prvakov in kvaliteti trofej divjadi, odstreljene po drugi svetovni vojni, je bila ta razstava največja svoje vrste na svetu. Deset trofej je bilo na njej prvič razglašeni za svetovnega prvaka. Jugoslavija je na razstavi obdržala prvenstvo v kvaliteti jelenjadi. Ne more pa se pohvaliti s tako množično kvaliteto trofej druge divjadi, kot srnjadi, gamsov, medvedov in damjekov. Jugoslavija je dobila največ zlatih medalj, skupno 341, Romunija 275, Poljska 134, Mongolija 90 itd. Organizacijski komite je podelil:

Avstriji	50 zlatih,	40 srebrnih,	13 bronastih
Belgiji	4 zlate,	4 srebrne,	8 bronastih
Bolgariji	21 zlatih,	16 srebrnih,	16 bronastih
Češkoslovaški	84 zlatih,	4 srebrne,	1 bronasto
DR Nemčiji	68 zlatih,	65 srebrnih,	32 bronastih
Etiopiji	8 zlatih,	15 srebrnih,	8 bronastih
Franciji	33 zlatih,	3 srebrne,	— bronastih
Iranu	33 zlatih,	— srebrnih,	1 bronasto
Jugoslaviji	341 zlatih,	280 srebrnih,	270 bronastih
Madžarski	76 zlatih,	10 srebrnih,	4 bronaste

Poljski	134 zlatih,	27 srebrnih,	3 bronaste
Romuniji	275 zlatih,	11 srebrnih,	1 bronasto
Lovcem			
ZR Nemčije	27 zlatih,	13 srebrnih,	11 bronastih
ZSSR	49 zlatih,	31 srebrnih,	20 bronastih
Sudanu	12 zlatih,	5 srebrnih,	2 bronasti
Švici	16 zlatih,	15 srebrnih,	9 bronastih
Argentini	3 zlate,	1 srebrno,	1 bronasto
Italiji	11 zlatih,	7 srebrnih,	2 bronasti
Mongoliji	90 zlatih,	18 srebrnih,	2 bronasti

Podpredsednik organizacijskega komiteja Otmar Kreačić je izročil zahvale, diplome, plakete in medalje tudi razstavljalcem na sejmu kot priznanje za udeležbo in prispevek k izvedbi te velike prireditve. Domači razstavljalci so dobili 24 diplom in pohval, 33 medalj in 21 plaket, medtem ko so inozemski razstavljalci prejeli 70 pohval in diplom, 24 medalj in 12 plaket.

Kako so se uvrstile trofeje iz Slovenije

Slovenski prvak — jelenova trofeja Leopolda Mačka iz Roga-Kočevje — je s 224,09 točke zasedel 20. mesto, jelen Lojzeta Jurce s Snežnika pa s 216,37 točke 55. mesto med jugoslovanskimi jeleni.

Med jugoslovanskimi srnjaki drži še vedno prvo mesto trofeja Đura Višnjiča iz Tounjskega Krpela iz leta 1959 s 183,15 točke. Slovenski prvak Filipa Završnika iz Polzele pri Celju je s 170,92 točke na 3. mestu. Na 8. mestu je srnjak Cveta Pršleta iz Kočevja s 150,60 točke. Slovenski in jugoslovanski prvak iz leta 1953, srnjak Toneta Hafnerja iz Kranja s 144,30 točke, pa je že na 15. mestu.

Tudi iz slovenskega oddelka

Dolgoletnega prvaka Jugoslavije, gamsa z Uršlje gore s 121,50 točke, ki ga je uplenil leta 1950 Gregor Krivec, je potisnil na drugo mesto gams iz Bosne s 122,22 točke. Leta 1965 ga je na Prenju uplenil Đuro Pucar. Gams Franca Ličofa s Triglava, uplenjen leta 1957, je s 121,10 točke na 3. mestu.

Čekani divjega merjasca, ki ga je leta 1962 uplenil Edo Herman iz Celja, so s 137,20 točke obdržali jugoslovanski rekord. Merjasec Mihe Dežmana iz Celja, uplenjen tudi leta 1962, je s 134,35 točke na 3. mestu in merjasec Vinka Prevca iz Kranja, uplenjen leta 1963, s 130,30 točke na 7. mestu.

Medved Zorana Žagarja, uplenjen leta 1963 v gojitvenem lovišču Rog-Kočevje, je s 331 točkami na 2. mestu, medved Mihe Cetinskega iz Kočevja, uplenjen leta 1967, pa s 319 točkami na 3. mestu.

Skupno je bilo iz Slovenije razstavljenih in nagrajenih trofej z medaljami: jeleni — 3 zlate; srnjaki — 13 zlatih, 11 srebrnih, 3 bronaste; gamsi — 11 zlatih, 8 srebrnih, 11 bronastih; merjasci — 16 zlatih, 1 srebrna, 4 bronaste; medvedi — 5 zlatih in 1 zlata za kozoroga.

Ptujska ekipa in Rudi Rakuša nova državna prvaka

V sredo 27. septembra, je bilo na novem športnem strelišču v Novem Sadu zaključeno državno prvenstvo v streljanju na umetne golobe. Sodelovalo je 60 lovcev-strelcev iz Ptuja, Ljubljane, Bečeja, Doboja, Osijeka, Vinkovcev, Sarajeva, Zagreba, Velike Gorice, Novega Sada, Titograda, Splita, Dubrovnika, Stare Pazove, Murske Sobotne, Đurđevca, Gunaroša, Maribora in Kopriv-

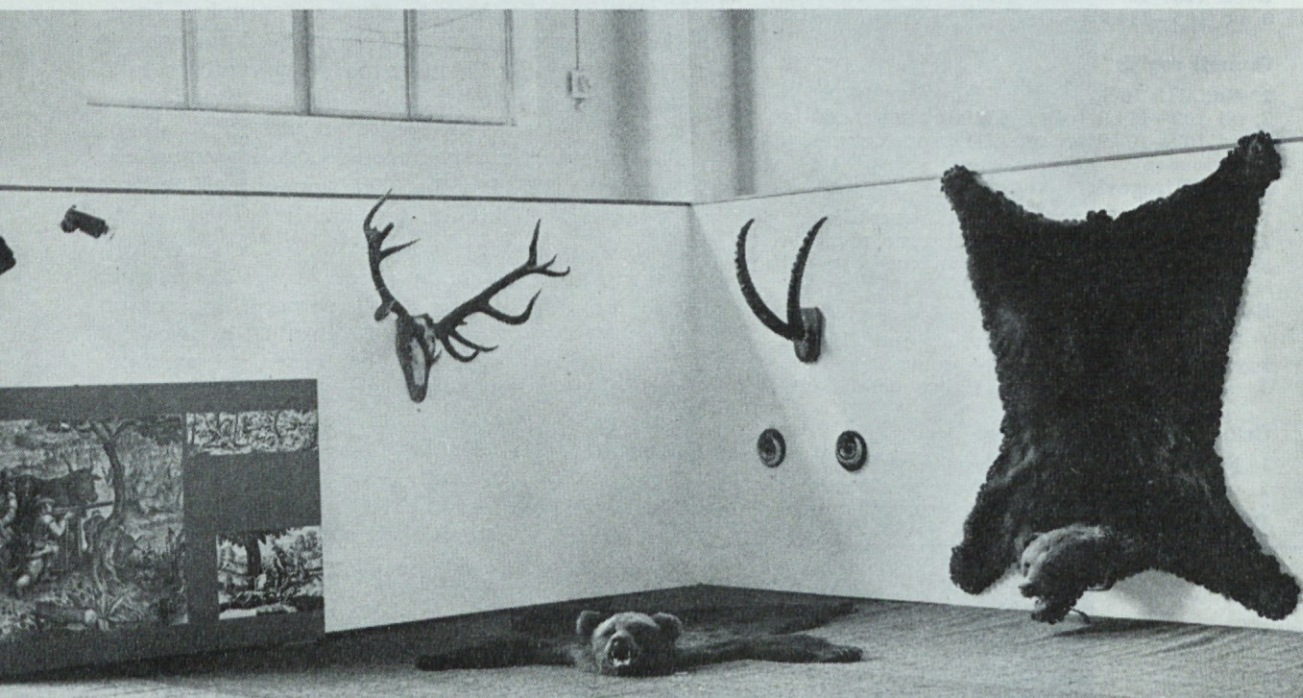

Foto
L. Raič

nice. Prvo mesto v ekipnem plasmanu je osvojila ptujška ekipa v sestavu: Rudi in Franc Rakuša, Mirko Korošec in Slavko Jerenko, ki je sestrelila 356 golobov od 400 možnih. Druga je bila ljubljanska ekipa s 353 golobi, tretja ekipa Bečeja s 345, četrta iz Doboja s 330, peta iz Osijeka s 312, šesta iz Vinkovcev s 305 sestreljenimi golobi itd. Naslov državnega prvaka v konkurenci posameznikov je osvojil Rudi Rakuša, član Lovske družine Ptuj, s 94 sestreljenimi golobi od 100 možnih. Drugo mesto je osvojil Franc Rakuša, oče novega državnega prvaka, z istim številom sestreljenih golobov, toda s slabšim rezultatom pri razstreljevanju. Tretji je bil nekdanji prvak Đorđe Jezdić, Bečej — 93, četrti Peter Dimic, Ljubljana — 92, peti Aleksander Apić, Bečej — 90, šesti Jože Zadnikar, Ljubljana — 90 itd.

Trije prvoplasirani so dobili zlato, srebrno in bronasto medaljo, novi državni prvak Rudi Rakuša ter ptujška ekipa kot prva pa tudi vsak svoj prehodni pokal.

V petek, 29. septembra, je bilo v okviru mednarodne razstave ter sejma lova in ribolova v Novem Sadu tudi mednarodno tekmovanje v streljanju na umetne golobe. Od Jugoslovanov je nastopilo šest prvoplasiranih na državnem prvenstvu in dva bivša prvaka. Nastopilo je tudi pet strelcev iz Italije in trije iz Madžarske. Vsak tekmovalec je streljal na 100 golobov. Prvo mesto si je zopet priboril član ptujške ekipe Rudi Rakuša s 94 sestreljenimi golobi, drugi je bil Ljubljančan Peter Dimic s 93 sestreljenimi golobi, tretje mesto pa je osvojil madžarski strellec z 90 golobi. Četrto in peto mesto sta zasedla Jože Zadnikar iz Ljubljane in Franc Rakuša iz Ptujja, vsak z 89 sestreljenimi golobi. Prvoplasirani Rudi Rakuša je prejel zlato plaketo in

400 000 S din, drugoplasirani Peter Dimic srebrno plaketo in 200 000 S din, tretji — madžarski strellec — pa bronasto plaketo in 100 000 S din nagrade.

Mednarodna razstava psov

Na tej razstavi, od 22. do 24. septembra, je bilo preko 700 lovskih, službenih in športnih psov iz 8 držav: Avstrije, Madžarske, Češkoslovaške, Italije, DR Nemčije in ZR Nemčije, Danske in Jugoslavije. Največ psov — preko 600 — je razstavila Jugoslavija. Nekaj desetih psov je bilo proglašanih za kandidate prvakov Evrope v lepoti (CACIB), za kandidate prvakov Jugoslavije (CAC) in za prvake Srbije. Kandidati za prvaka Evrope so dobili razen zlatih plaket tudi pokale. Razen razstave je bilo prirejeno tudi mednarodno tekmovanje psov v delu, posebno za jamarje, kontinentalne ptičarje in angleške ptičarje, ki je v marsičem seznanilo vodnike in lastnike psov z načinom vodenja in zahtevami za osvojitve naslova: kandidat — prvak Evrope v delu (CACIT) in kandidat — prvak Jugoslavije v delu (CACT).

(O jugoslovanski razstavi goničev, ki je bila tudi v okviru te prireditve 1. oktobra, glej poročilo med kinološkimi vestmi!)

Sejem, filatelistična razstava, filmski festival, lokostrelski turnir

Na mednarodnem sejmu je sodelovalo preko 150 proizvajalcev orožja, opreme za lov in ribolov, turistične opreme in drugih potrebščin za lovce, ribiče in turiste iz Sovjetske zveze, Mehike, ČSSR, Italije, Avstrije, DR Nemčije in ZR Nemčije, Belgije, Francije, Madžarske, Romunije, Bolgarije, Poljske in Jugoslavije.

Foto
L. Raić

Na mednarodni filatelistični razstavi »Inksčasofila 67« je razstavljalo 45 filatelistov ter 11 poštinih in filatelističnih ustanov oziroma društev iz Avstrije, Abu Dhabi (Arabije), Holandije, Indonezije, Madžarske, DR Nemčije, ČSSR, Mongolije, Norveške, Poljske, Portugalske, Romunije, Ruande, San Marina, Sovjetske zveze, ZR Nemčije, ZDA, Švice, Združene arabske republike in Jugoslavije. Najlepše kolekcije so bile nagrajene z medaljami; podeljenih je bilo pet zlatih, 11 srebrnih in ena bronasta medalja.

V okviru te mednarodne prireditve se je vršil tudi mednarodni filmski festival »Lov in ribolov«, za katerega je bilo prijavljenih preko sto filmov iz 22 držav. Posebna komisija je izbrala 44 filmov, ki so konkurirali za nagrade. Največ nagrad so dobili jugoslovanski in poljski filmi. Tri glavne nagrade so bili kipi srn, delo kiparja Jovana Soldatovića. Zlato srno je osvojil francoski film Maria Raspolija »Kitolovci«, srebrno srno je dobil jugoslovanski film Branka Marjanovića »Lisica«, bronasto pa poljski film Andžej Pjetukovskega »Tam, kjer je gozd tako velik«. Skupno je bilo za režijo, scenarije, snemanje itd. podeljenih 25 nagrad.

Na mednarodnem tekmovanju v streljanju z lokom (FITA), 1. in 2. oktobra, je nastopilo 44 tekmovalcev in tekmovalk iz 8 držav: Avstrije, Belgije, Francije, Italije, Poljske, Madžarske, Švice in Jugoslavije. Moški so streljali na 90, 70, 50 in 30 metrov, ženske na 70, 60, 50 in 30 metrov. V tekmovanju moških je bil najboljši Avstrijec Hans Hobart s 1072 krogi, na drugo mesto se je uvrstil Walter Rekersch, prav tako Avstrijec, s 1041 krogi, tretji je bil Italijan De Tieri s 1036 krogi. Od Jugoslovancev je bil najboljši — na 12. mestu — Mirko Vider z 935 krogi. V tekmovanju žensk so triumfirale Poljakinje, ki so osvojile prva tri najboljša mesta: Svidlovka

s 1097 krogi, Kotlarčeva s 1018 in Piskarekova z 981 krogi. Najboljša Jugoslovanka — na 9. mestu — je bila Višnja Sokačić z 821 krogi.

Mednarodna razstava ter sejem lova in ribolova v Novem Sadu sta bila predvsem plod lovskih, kinoloških, ribiških in drugih organizacij Jugoslavije in iz inozemstva. Imela pa sta širši značaj. »Tematsko in časovno se ta prireditve spaja z mednarodnim turističnim letom, v katerem je prav socialistična Jugoslavija odprla svoje meje vsem tujim državljanom. Njeno naročilo človeku je, da z ljubeznijo in humanostjo štiti in goji divjad, da naj bo v celotnem napredku civilizacije faktor zavestnega in organiziranega dopolnjevanja tistih naravnih pogojev, ki jih civilizacija nenenehno ruši in s tem otežkoča obstoj divjadi,« je med drugim v svojem govoru pred otvoritvijo te velike mednarodne prireditve dejal predsednik organizacijskega komiteja Geza Tikvicki.

Generalni sekretar organizacijskega komiteja razstave in sejma ter Zveze lovskih organizacij Jugoslavije Pero Trutin pa je v razstavnem katalogu med drugim napisal: »Zmagalo bo geslo: kdor je prijatelj človeka, je tudi prijatelj divjadi! Življenjski prostor divjadi bo ohranjen. Lov bo postal to, kar mu je cilj: nosilec potnega lista iskrenega prijateljstva in resnične solidarnosti med ljudmi, brez ozira, odkod so in kakšen jezik govore. Lov ne pozna meja. Z raznimi oblikami svoje dejavnosti morajo lovci in njihove organizacije po vsem svetu delovati vzgojno za pravilen odnos posameznika in celotne družbe do divjadi. To je naloga držav in narodov ter naloga vseh ljubiteljev narave, še posebno pa lovcev. Organizacijski komite mednarodne razstave in sejma lova in ribolova upa, da bo ta pomembna mednarodna prireditve pripomogla k temu cilju.«

France Cvenkel

Na stojišča

Foto
A. Koprivnikar

November

V tem mesecu svatujejo gamsi. Planine so navadno že v snegu in lov je izredno naporen. Toda to ne zadrži pravega lovca, da si ne bi zaželel opazovati črnega gamsa pri njegovem svatovanju in da si ne bi zaželel poleg njegovih rogljev še čopa. Skupni lovi so v polnem teku in nudijo ob primerni organizaciji res lepe užitke. Nadvse zanimive so brakade v jesensko obarvanem gozdu in glas vriskajočih goničev požene srce hitreje vsakemu lovcu.

Naš lovski zakon dopušča udeležbo na lovu tudi onim, ki niso člani lovske organizacije. Lovske družine naj bodo previdne, kajti takšnih, ki bi samo želi, pa nič sejali ali plačali, bo kmalu preveč. Družinski sklep naj bo dosleden; goste vabi samo upravni odbor na predloge članov. Gostje, ki niso člani lovske organizacije, potre-

bujajo za udeležbo na skupnih lovih lovno dovolilnico, poleg tega pa plačajo še vsak odstrel male divjadi. Da dobe lovno dovolilnico, morajo pisмено zaprositi vsaj 14 dni pred lovom. Ceno lovni dovolilnici je določiti seveda v skladu s stroški upravljanja lovišča ter delom in sredstvi, ki jih vlagajo člani.

Ponekod so še v navadi tihi pogoni na parkljasto divjad. So lovsko pravični tam, kjer drug način ni možen in kjer stoje na strežah lovci, ki znajo oceniti divjad in vedo, kaj smejo streljati.

Če je jesen suha, večkrat zmočimo kupe plev, ki smo jih pripravili v lovišču za jerebice. Sicer pa opazujemo, kje se jerebice najraje zadržujejo (ob živih mejah, ob potokih) in jim tam natrosimo plev in primešamo odpadnega žita. Redno krmimo tudi že v fazanjih krmiščih. V hribskih in gorskih loviščih je navadno ta mesec že sneg. Zato pričnemo na krmiščih za parkljasto divjad z rednim krmljenjem. Društveno življenje je sedaj podrejeno lovu. Na odmorih med lovom rešujemo na kratkih sestankih tekoče zadeve. Na samih lovih pa imamo možnost

strokovnega izpopolnjevanja. V odmoru naj večš lovec pokaže, kako se pravilno odere lisica, kako se naredi vleka z malo divjadjo in kako se šola ptičar ali šarivec za delo po strelu, kako šolamo psa v odložitvi ter čuvanju predmeta itd. Družinski kinolog naj se poveže z veterinarjem in poskrbi za cepljenje vseh mladih psov proti pasji kugi.

S. K.

»Prišla je miška iz mišnice...«

Jože Rakoše

V drugi polovici avgusta 1967 so se v časopisih pojavile vesti iz raznih krajev in držav o ogromnih množinah miši, ki groze človeku. Naj jih navedem samo nekaj iz dnevnika »Delo«: Miši so naredile invazijo na mesto Palermo na Siciliji ter uničile na stotine ton živil in večje število perutnine. Do »mišje invazije« prihaja ponoči. Čim pade mrak, pride na desetine tisočev miši iz parkov in gozdov in vdirajo v delavnice in kmetije v predmestju (»Delo«, 26. 8. 67). — Mišja okupacija, ki je zajela v BiH ravno najrevnejša območja in tam uničila 80 % pridelka ječmena, rži in pšenice ter 40 % koruze, se pridružujejo zdaj še boleznim. V Sarajevu so ugotovili pri 12 bolnikih nefrozni tifus. Bolniki z »mišjo boleznijo« (hemoragična vročica) prihajajo v sarajevsko infekcijsko kliniko z vseh strani (»Delo«, 30. 8. 67). — V Bosni je največ ljudi zbolelo v občini Fojnica. Tam so registrirali 87 bolnikov. Hemoragična vročica, ali kakor jo ljudje imenujejo »mišja bolezen«, je neke vrste nefritis in se ponajveč loteva moških med 20. in 40. letom. Bolezen napada predvsem gozdne delavce in delavce na žagah, kjer je bil naval miši letos največji. (»Delo«, 31. 8. 67).

Naši časopisi pa niso pisali samo o velikem pojavu miši v Italiji ter v Bosni in Hercegovini pač pa tudi v Zahodni Nemčiji in drugod. Brali smo tudi vest (z vprašajem) o invaziji miši v Pomurje. Ne ozirajte se, če je to točno ali ne, ne bi bilo nemogoče, da tudi kje v Sloveniji ne bi mogli imeti kdaj opravka z »mišjo invazijo«.

Ljudje iz prizadetih krajev pa tudi drugi se sprašujejo, kako uničiti mišjo nadlogo. Ing. Lado Jerše v »Delu« od 30. 8. t. l. priporoča uporabo strupov, hkrati pa opozarja na opreznost pri ravanju z njimi. »Delo« od 1. sept. t. l. v poročilu z naslovom »Poiskali bodo najboljši način boja proti mišim« piše naslednje: »Za sedaj ni učinkovite metode, s katero bi lahko v kratkem času

uničili miši, ki so povzročile veliko materialno škodo v posameznih krajih Bosne in Hercegovine — tako so rekli na tiskovni konferenci na izvršnem svetu. Poudarili so, da je treba v prihodnje precej bolj razvijati biološko obrambo pred globljalci in preprečevati iztrebljanje naravnih sovražnikov miši — lisic, podlasic in drugih.«

Menim, da se moramo ob tem zamisliti tudi lovci. Večkrat pravimo, da lovci pomagajo vzdrževati biološko ravnotežje v naravi. Toda ne vsi! Nekateri ga žal naravnost hoté razdirajo.

Izjava Izvršnega sveta BiH se mi zdi zelo na mestu in prav bi bilo, da bi jo upoštevali tudi lovci v Sloveniji.

Zdi se, da je tu predvsem poudarek na besedi »iztrebljanje«. Pod pojmom iztrebljanje razumem zasledovanje in uničevanje divjih živali zlasti v času njihovega razmnoževanja. Lisico naj bi torej pustili pri miru, ko ima mladiče, prav tako podlasico, divjo mačko in druge zveri. Pri lovu na divjad, ki se hrani tudi z mišmi, bi torej morali imeti pravo mero. Stari lovci so dali lisici lovopust, dokler »se ne povalja po ovsenem strnišču«. Pravi lovci jamarji s terierji in jazbecarji ji prizanašajo do jeseni. Enako jazbecu. Pravičen lovec tudi ne strelja na vsako mačko, ki sedi 201 m od hiše na njivi in potrpežljivo čaka na miško. V 23. členu republiškega zakona o lovstvu je jasno povedano, da je dovoljeno pokončati psa ali mačko, ki se klatita več kot 200 m od hiše ali več kot 50 m od gospodarja. Lovec bo torej pokončal domačo mačko tedaj, ko je prepričan, da dela škodo v lovišču. Znano je namreč, da so tudi med domačimi zvermi tako imenovani »specialisti« in da nekatere mačke lové pretežno miši, druge pa ptiče.

Bolj kot lisica, jazbec, podlasica in domača mačka pa v tem primeru pridejo v poštev kanje, sove, postovke in nekatere manjše živali, kot jež, krt in roveke.

Ali je lovec, ki strelja kanje, že prebral morda znanstveno analizo o prehrani kanje, ki jo je napisal v »Godišnjaku« leta 1957 priznani jugoslovanski lovski strokovnjak dr. Božidar Pekić? V gojitvenem lovišču Dobanovački zabran so v letih 1954, 1955 in 1956 v različnih mesecih odstrelili 103 kanje in v njihovih želodcih našli 275 miši ter nič takšnega, kar bi bilo lovcu v škodo. V tej analizi avtor med drugim pravi: »Ena miš letno lahko uniči okoli 3 kg žita. Če torej ena sama kanja letno uniči 7 do 8 tisoč miši, reši oziroma prihrani našemu gospodarstvu nad 20 000 kilogramov žita, oziroma reši ozimnico, s katero bi se mogla prehraniti ena družina.« — V večini držav je kanja zaščitena. Čudno, da je ni vsaj delno zaščitil tudi naš lovski zakon. Ali se vam ne zdi, da je pri tem nekaj narobe, ko se otroci po naših šolah učijo o koristni kanji ali mišarju, lovci pa vztrajajo, da je škodljiva? Mislim, da pri tem lovci ne bi smeli biti preozki.

Tudi sove imajo kriv kljun, zato tudi spadajo po sodbi nekaterih lovcev na zatožno klop. Hvalevredno, da so pri nas končno zaščitili sove vseh vrst. Nemški biolog H. W. Smolik piše v svoji knjigi »Živalski svet« med drugim o sovah naslednje: »Miši so na sovjem jedilnem listu na prvem mestu, in sicer s 93 % pri pegasti sovi, pri gozdni uharici z 91 %, pri navadnem čuku z 88 %, pri gozdnem čuku s 67 %. Ena sama uharica požre najmanj 1000 miši na leto. Medtem ko dnevne ujede plen navadno razkosajo in raztrgajo ter ga pojedjo v majhnih zalogajih, sove povečini pogoltnejo kar celo živalco. Miško prej le dobro zmečkajo in stisnejo, potem pa jo zgrabijo za glavo in jo začno goltati. Kostni in dlako ali perje in vse, kar želodec ne more prebaviti, izbljujejo v krepah.« —

Slika ježa v letošnji septembrski številki »Lovca« me je še posebej spomnila na tega velikega ljubitelja »mišje pečenke«. Jež seveda ni divjad, a je po Odredbi o varstvu koristnih ptic in koristnih sesalcev (»Lovec« št. 8/1966 in Ur. list SRS št. 29, od 15. IX. 1966) povsem zaščiten. Tako je tudi prav, če ne zavoljo drugega, že zato, ker je odličan zatiralec miši. Obstoj ježevega rodu pa grozi velika nevarnost. Res je namreč, da je jež »najpogostejša žrtev prometa«, kar je napisano pod omenjeno sliko v »Lovcu«. H. W. Smolik piše v »Živalskem svetu«: »Vedno, kadar je na cesti, se ta bodičar zvije, če zasliši ropot motorja ali zagleda luč reflektorjev. Ob taki taktiki prej ali slej konča pod kolesi avtomobilov. Danes plačuje ježji rod že zaskrbljivo visok krvni davek sodobnemu prometu.« — To sem prepisal, da bi posebno lovce za volanom opomnil, da vsak mirujoči jež na cesti še ni mrtev, zato — če je le mogoče — s kolesi ne čezenj!

Po zakonu oziroma navedeni odredbi so zaščiteni tudi krti in rovke. Rovke (»špičmohe«) ljudje često zamenjujejo z mišmi. A nimajo z njimi nikake zveze, nasprotno, rovke so mišji smrtni sovražniki. Zalezujejo jih do najskritejših koticov in predvsem uničujejo njihova gnezda. Tam, kjer se je vgnezdila hišna rovka, bežijo hišne miši v

zgornja nadstropja, toda rovka jih tudi tu stakne. Na prvi pogled so rovke mišim res podobne, toda razlikujejo se od njih po marsičem, zlasti pa po repu, ki je pri miših obročkast in skoraj gol, pri rovkah pa brez obročkov in kosmat. Miši imajo zobe glodače, rovke pa žagici podobne in kot šivanka ostre zobe. H. W. Smolik piše: »Rovke so že 60 milijonov let smrtni sovražniki rastlinskih škodljivcev. Naše kulturne rastline bi kljub vsem človekovim varstvenim prizadevanjem že davno podlegle vsakovrstnim škodljivcem. Množice teh vedno lačnih roparskih rovok pa uničijo dnevno tolikšne množine škodljivcev, da lahko govorimo v astronomskih številih.« Pri zaščiti rovok seveda lovec kaj posebnega ne more storiti, prav pa je, da jih pozna.

Podobno vlogo kot rovke ima v naravi tudi podzemski orač — krt. Glavna hrana so mu sicer deževniki, ogrci, ličinke vsakovrstnih hroščev, bramorji, razne bube in polži, vendar srdito preganja tudi poljske miši, zlasti napada njihova gnezda. Vedno je lačen in na dan pospravi najmanj toliko, kot sam tehta. H. W. Smolik piše: »Se enkrat naj povemo, da krt ni rastlinojed in da ne obžira korenin. Če pa postane po vrtovih le preveč nadležen, ga ni treba pobijati. S smrdljivimi ribjimi glavami ali v petrolej namočenimi cunjami, ki jih potaknemo v njegove rove, ga za dalj časa preženemo.«

Nekoč mi je lovec znanec oponesel, češ, če bi bilo vse to res, kako nekatere živali zatirajo miši, že davno več ne bi bilo nobene. Odgovor na to naj prepisem zopet iz knjige »Živalski svet«: »Miši so z vrstami najbogatejša sesalska družina, saj poznamo nič manj kakor 186 mišjih rodov s skupno 1812 vrstami. To je mogočna mišja armada, ki da le malo slutiti, kako velikanske in nepregledne množice teh drobnih glodalcev živijo po svetu. Pravo predstavo pa šele dobimo, če pomislimo, da se večina miši lahko plodi vse leto in da so tudi mladiči že godni za razplod najkasneje po osmih do devetih tednih. Mišja legla si torej sledijo v presledku dvanajstih tednov — z vmesno povprečno tritedensko bre-

»Motorizirani lov«

Foto
P. Adamič

jostjo. Ena samica je sposobna imeti mlade pet in tudi šestkrat na leto, vsakikrat pa povrže 2 do 8 mladičev. Če miši ne bi imele tudi armade sovražnikov, bi bile popolni gospodarji sveta!«

Naj mi tovariši lovci ne zamerijo, če posegam s svojim pisanjem tudi med živalstvo, ki ni divjad. Narava je nedeljiva in pravega lovca mora često zanimati tudi tisti njen del, ki ni njegovo neposredno področje.

Vojaške puške in kalibri v lovski uporabi

Ing. Anton Simonič

Skoraj nemogoče je ostro ločiti razvoj lovske in vojaške puške v preteklih stoletjih. Njun razvoj je bil namreč vedno tesno povezan. Iznajdbe, ki so se obnesle pri lovskih puškah, so prej ali slej vpeljali tudi pri vojaških in obratno. Mehanizem za vžig naboja, cev in kasneje zaklep so bili v posameznih obdobjih razvoja pri vojaški in lovski puški v bistvu isti. Razlika je bila v tem, da so bile lovske puške navadno lepše izdelane, razen tega pa so imele tudi posebne dodatke, ki jih je narekovala njihova uporaba pri lovu. Med te dodatke na primer šteje tudi naprožilo, ki omogoča precizno proženje in ki so ga poznali že v dobi lokostrela, pri puški pa se je zopet pojavilo šele v 16. stoletju v dobi kolesnega mehanizma za vžig smodnika. Prav iznajdba kolesnega vžigalnega mehanizma je uveljavila puško tudi v lovstvu. Kdo je ta mehanizem iznašel, ni znano. Nekateri pripisujejo izum enemu največjih genijev, ki jih pozna zgodovina, Leonardu da Vinciju, drugi pa trdijo, da je prvo puško s tem mehanizmom izdelal leta 1517 nürnberški puškar Johann Kiefuss. Ker so približno hkrati iznašli tudi risano cev, iz katere je bilo mogoče natančneje streljati kakor iz gladke cevi, je puška začela tudi v lovstvu nadomeščati lokostrel. Do tistega časa je namreč lokostrel puško močno prekašal ne le po natančnosti zadetkov, temveč tudi po uporabnosti in učinkovitosti. Dotedanji način vžiga smodnika v puški s pomočjo mehanizma, v katerega je bila vpeta vžigalna vrstica, je bil za lovske namene nezanesljiv in neprikladen. Gladka cev je streljala premalo natančno, tako da so puško uporabljali predvsem v vojski in še to bolj zaradi psihološkega kot zaradi dejanskega učinka. Mehanizem za vžig smodnika z vžigalno vrstico pa je v vojski prevladoval še dolgo po iznajdbi kolesnega mehanizma in tudi mehanizma z zaskočnim peteli-

nom. Oba ta dva mehanizma sta bila predraga, da bi ju v vojsko masovno uvedli, pač pa so te puške uporabljali lovci, v vojski pa plemiška konjenica. V začetku 17. stol. pa je Marin le Burgeoys, urar in puškar iz Normandije, dopolnil in razvil mehanizem z zaskočnim petelinom tako, da je nastal mehanizem za vžig strela s pomočjo kresilnega kamna — kremenca. Ta mehanizem se je sprva uveljavil pri lovskih puškah in šele s koncem 17. stol. tudi pri vojaških, nato pa so ga uporabljali prav v začetek 19. stol., ko so iznašli perkusijski vžig. Prva puška s tem vžigom je bila zopet lovska, saj jo je leta 1807 izdelal v lastni delavnici angleški pastor John Alexander Forsyth, ki je bil navdušen lovec. Razvoj puške je nato hitro napredoval; kmalu so izdelali uporabne sisteme pušk, ki so se polnile od zadaj in nato tudi enoten naboj. Še v času pušk s perkusijskim vžigom so namreč polnili puško od spredaj tako, da so v cev vsuli najprej smodnik, nato čep in končno potisnili vanjo še kroglo. V času, ko so iznašli puške za polnjenje od zadaj, se je prvič tudi nekoliko ločila razvojna pot vojaške in lovske puške. V lovske namene so namreč uporabljali predvsem puške prelamače, medtem ko so vojaške puške imele drugačne zaklepe. Seveda pa so lovci razen prelamač uporabljali tudi vse sisteme vojaških pušk, bodisi v enaki ali malo spremenjeni obliki. V 19. stol. so končno vojaški konstruktorji pušk prevzeli vodstvo lovskim in kmalu so lovci začeli prevzemati uspele sisteme vojaških pušk in nabojev ter jih prilagajati lovskim namenom. Tako na primer so se pri lovskih risanicah uveljavili pri nas dobro znani sistemi repetirk, kot Mauser, ki ga je leta 1898 za nemško vojsko konstruiral Paul Mauser in sistem Mannlicher in Mannlicher-Schönauer, ki ju je leta 1895 in 1903 konstruiral — prvega za avstrijsko, drugega pa za grško vojsko — Ferdinand von Mannlicher. Prav tako kot puške so lovci prevzeli iz vojaške uporabe tudi naboje, polnjene z brezdimnim smodnikom in krogle s kovinskim plaščem, ki so postopno tudi v lovstvu nadomestili črni smodnik in svinčenke velikega kalibra. To prevzemanje sistemov pušk iz vojske v lovske namene je bilo v navadi v času, ko so v vojski uporabljali še repetirke in tudi še polavtomatske puške, saj so tako ene kot druge še uporabne v lovske namene.

Šele najnovejši razvoj vojaške puške v zadnjem desetletju v smeri povsem avtomatskega orožja, ki ga lahko bolj upravičeno imenujemo strojnica kot puška, kaže da sta se razvojni poti lovske in vojaške puške povsem ločili. Zaenkrat so ostali stična točka med obema le še naboji, ki jih streljata. Tako je na primer avtomatska puška M-14, s katero so leta 1955 v ameriški vojski nadomestili znano polavtomatsko puško M-1 Garand, bila prirejena za naboj 308 Winch. Ta naboj, ki bi ga po naše označili kot $7,62 \times 51$, pa je znan tudi kot lovski naboj, ki se je razvil iz naboja

Na brakado

Foto
P. Adamič

30-06 Springfield ali po naše $7,62 \times 63$. Naboj 30-06 so v ameriško vojsko uvedli l. 1903 hkrati z novo vojaško puško Springfield M 1903 in je kmalu postal eden najbolj znanih in uporabnih lovskih nabojev na svetu. Ta naboj je streljala tudi puška Garand v drugi svetovni vojni. Večja uporaba streliva v popolnoma avtomatski puški M-14 pa je zahtevala manjši in lažji naboj. Tako je nastal naboj T-65, v lovski izvedbi znan kot naboj 308 Winchester in potem, ko so ga za različne sisteme avtomatskih pušk, kot so FN Browning in nemška C-3 Cetme, prevzele tudi evropske dežele atlantskega pakta tudi kot naboj 7,62 NATO. Novi maloprostorninski smodnik, uporabljen v tem naboju, je omogočil, da naboj, čeprav ima le 51 mm dolg tulec, balistično ne zaostaja preveč za nabojem 30-06, katerega tulec meri 63 mm. Kmalu pa se je izkazalo, da je tudi ta zmanjšani naboj za sedanjo uporabo streliva v vojski še vedno prevelik in zato so pred kratkim v ameriški vojski puško M-14 z njenim nabojem vred nadomestili z novo AR-15, ki uporablja malokalibrski naboj 5,6 mm, strelja pa nad 200 strelcev v minuti. Kakor ta puška nima ničesar skupnega z lovskim orožjem, pa je njen naboj nastal iz znanega lovskega naboja 222 Remington Magnum ($5,7 \times 47$). Tudi novi vojaški naboj puške AR-15 se je kmalu pojavil v lovski izvedbi kot 223 Remington ali po naše $5,56 \times 45$. Številne tovarne že izdelujejo lovske puške v tem kalibru; lani je dala na trg novi model Mannlicher SL v tem kalibru tudi avstrijska tovarna Steyr.

Kakorkoli že napreduje razvoj vojaške puške, dejstvo je, da so vojaške puške vedno predelovali v lovske. Uvajanje novih avtomatskih pušk v oborožitev pa je vzrok, da dosedanje modele vojaških pušk na veliko prodajajo tudi lovcem.

Zlasti v Ameriki prodajajo vse mogoče modele in tipe vojaških pušk po zelo nizkih cenah. Zato ni čudno, da je predelovanje vojaških pušk v lovske postalo tam pravi hobi, s katerim se ne ukvarjajo le poklicni puškarji, temveč tudi amaterji. Pri predelavi jim pomagajo razne tvrdke, ki izdelujejo posamezne dele od kopita do merilnih naprav, ki jih je treba na puški zamenjati, da dobi lovski videz. Te tvrdke izdajajo tudi priročnike z navodili, kako predelati razne tipe pušk, seveda s pomočjo delov, ki jih same izdelujejo. Čeprav v manjšem obsegu, se je v zadnjih letih pojavila prodaja nepredelanih vojaških pušk tudi v nekaterih evropskih deželah ter so tudi tu začele nekatere tvrdke izdelovati dele za njih predelavo.

Predelovanje vojaških pušk v lovske je tudi pri nas zelo razširjeno. Zlasti v letih po koncu vojne je bilo veliko pušk predelanih v lovske, ker je bilo razmeroma lahko dobiti nepredelano vojaško puško. V zadnjih letih je tega nekoliko manj, ker ni več na voljo toliko vojaških pušk. Vendar pa se tu in tam še vedno dobi nepredelana vojaška puška in tudi mnogo predelanih pušk še vedno uporabljajo naši lovci pri lovu na različne vrste divjadi. Ravno zato morda ne bo odveč napisati nekaj o ustreznosti različnih sistemov vojaških pušk za lovske namene, zlasti pa o ustreznosti nabojev za lov, ki jih te puške streljajo. Ni namreč dovolj, da dobimo razmeroma dobro ohranjeno vojaško puško in se zato odločimo za predelavo. Da se stroški predelave splačajo, moramo vedeti, če je sistem te puške, zlasti pa naboj, ki ga strelja, sploh primeren za lov na našo veliko divjad. Tudi pri teh puškah namreč v polni meri velja izrek, da je puška vredna toliko, kolikor velja njen sistem — to je zaklep z ohišjem. Cev in kopito je pri vsaki puški vedno

mogoče zamenjati. Razen tega pa se mora lovec zavedati, da tudi najboljši sistem in najboljša cev nista nič vredna, če je naboj, ki ga puška strelja, neprimeren divjadi, ki jo lovec lovi. Čeprav je »Lovec« žele pisal, kateri kalibri, s kakšnimi krogli in s kakšno zadetno živo silo so primerni za posamezne vrste velike divjadi, ne bo napak, če v zvezi s predelovanjem vojaških pušk to še enkrat omenim.

Najlaže je dobiti ustrezen naboj za srnjad, saj so zanj dobri vsi kalibri od 5,6 mm dalje, ki streljajo krogle, težke nad 4,5 g, in je njihova živa sila ob zadetku vsaj 100 kpm. Za gamsa in muflona rabimo že nekaj močnejši naboj, saj mora biti kaliber vsaj 6,5 mm, teža krogle vsaj 6 g in zadetna živa sila okoli 130 kpm. Za lov na divje prašiče, zlasti pa na jelenjad, moramo imeti puško, ki strelja naboj kalibra vsaj 7 mm s kroglo vsaj 10 g in ki ima živo silo ob zadetku od 250 do 300 kpm. Če so nam znani ti pogoji za uspešen lov na posamezne vrste velike divjadi, lahko kmalu ugotovimo, če je vojaška puška, ki jo imamo na voljo, vredna stroškov predelave ali ne. Zadostuje, da pogledamo v tabelo z balističnimi podatki raznih vojaških kalibrov v njihovi lovski izvedbi. Mislim, da ni potrebno posebej poudarjati, da moramo na divjad tudi iz predelane vojaške puške streljati samo in izključno lovske naboje in pod nobenim pogojem za lov ne smemo uporabljati vojaških nabojev s kroglo s celim plaščem. Prav vse vojaške kalibre izdelujejo v svetu tudi v lovski izvedbi, čeprav na žalost pri nas ni mogoče za vse te kalibre kupiti lovske municije. Toda danes ni težko dobiti naboje tudi iz zamejstva, saj vedno več ljudi potuje v tujino. Lovci, ki imajo puške, ki zanje ni mogoče dobiti pri nas lovskih nabojev, se morajo pač znajti in dobiti te naboje od drugod, ne pa streljati divjadi z vojaškimi krogli. Kljub temu, da je bilo to že neštetokrat poudarjeno, pa je pri nas ta grda navada še vedno domača, ne glede na škodo, ki jo utрпи gospodarstvo zaradi izglabljenе zastreljene divjadi, če nam že ni mar lovska etika in nam je vseeno, koliko z neprimerno kroglo obstreljena divjad pretrpi, preden pogine.

Za najmanjši do sedaj znani vojaški naboj 223 Remington, ki smo ga že omenili, pri nas najbrž še nimamo pušk. Kljub temu pa moramo omeniti, da ta naboj ustreza kvečjemu za odstrel srnjadi, pa naj njegove vojaške vrline še tako hvalijo.

Veliko več pa je pri nas pušk za razne vojaške kalibre 6,5 mm. Na prvem mestu so prav gotovo puške za širom po svetu znani naboj 6,5 × 54 Mannlicher-Schönauer, ki se je tako pri nas kot po vsem svetu med lovci tako udomačil, da sploh več ne pomislimo, da gre za prvotno vojaški naboj. Tako naboj kakor tudi znana kratka puška Mannlicher-Schönauer sta bila leta 1903 konstruirana za grško vojsko, ki je bila s temi puškami in naboji oborožena še v zadnji svetovni

vojni. V času, ko sta puška in naboj nastala, sta štela med najbolj moderne in še danes moramo priznati, da sta bila res posrečen izum. Puška sistema Mannlicher-Schönauer šteje še danes med zelo cenjene repetirke, čeprav je ne izdelujejo več le v kalibru 6,5 × 54 M. Sch. In tudi naboj se je obdržal prav do danes, čeprav ga modernejši naboji vse bolj potiskajo iz uporabe. Res pa je, da je bilo s tem nabojem uplenjene nešteto velike divjadi širom po svetu, od srnjadi do medvedov, in kakor se čudno sliši, celo slonov. Skrivnost tega malega naboja ni v veliki hitrosti, temveč v veliki probojnosti dolge, razmeroma težke krogle majhnega premera. Še danes ta naboj izdelujejo vse velike evropske tovarne municije. Posebno znan je ta naboj v izvedbah švedske tovarne Norma in nemške tovarne RWS, ki ga izdeluje s H-plaščno kroglo in ki iz 45 cm dolge cevi doseže začetno hitrost nad 700 m v sekundi. Kljub vsemu temu pa naboja ne moremo priporočati za odstrel težje divjadi. Strel s tem nabojem na jelenjad ali divje prašiče lahko opraviči le odličen strelec in še to le na razdalje pod 100 m, pač pa je naboj primeren za srnjad in gamsa.

Naboju 6,5 × 54 M. Sch. je enakovreden naboj 6,5 × 53 R, saj je to pravzaprav le njegova izvedba z robom. Ta naboj so uporabljali v romunskih in holandskih vojaških puškah, tipa Mannlicher model 1893. Kljub temu pa naboj ni bil nikoli tako znan in razširjen kot 6,5 × 54 M. Sch., čeprav so zanj pred vojno izdelovali tudi kombinirane puške in je nekaj takih tudi pri nas. Ravno lovec, ki jih imajo, bo morda zanimalo, kje se naboj za njihove puške še danes lahko dobi. Naboj 6,5 × 53 R še vedno izdeluje češka tovarna municije Sellier & Bellot.

Kot so drugi naboji in puške Mannlicher še ali pa so vsaj bili posrečene iznajdbe, pa tega ni mogoče trditi za puško Mannlicher-Carcano, pri nas dobro znano italijansko vojaško puško in njen naboj 6,5 × 52,5. Tako puška kot naboj sta po vsem svetu postala pojem za nekalitetno orožje. Pred leti so naši lovci imeli še precej predelanih italijanskih pušk, sedaj pa k sreči vse bolj zginjajo iz uporabe. Italijanski vojaški naboj, na videz skoraj enak naboju 6,5 × 54 M. Sch., pa za njim močno zaostaja, kot to jasno kažejo balistični podatki švedske tovarne Norma, ki ga edina izdeluje v lovski izvedbi predvsem za ameriški trg. Živa sila tega naboja komaj zadostuje za odstrel srnjadi. Vsak strel z njim na večjo divjad je mrharstvo, zlasti še z vojaškim nabojem. Po lovskih družinah bi morali strogo paziti, da s takimi puškami in naboji nepoučeni ali neodgovorni lovci ne bi streljali niti srnjadi kaj šele jelenjad in prašiče. Navidezna podobnost italijanskega vojaškega naboja z nabojem 6,5 × 54 M. Sch. pa je povzročila tudi pri nas že nekaj nesreč. Ta naboj namreč prav lahko potisnemo v puško Mannlicher-Schönauer. Ker pa je

italijanski naboj krajši, nastane pri strelu v nabojišču previsok pritisk, ki včasih puško raznese. Že nekaj naših lovcev je na ta način zgubilo prste, če se jim že ni zgodilo kaj hujšega.

Od italijanskega le malo močnejši je japonski vojaški naboj $6,5 \times 50,5$ za japonsko izvedbo puške Mauser, znane pod imenom Arisaka. Pri nas take puške najbrž nihče nima in ga omenjam le zaradi popolnosti pregleda.

Prav tako so pri nas redke puške za norveško-švedski vojaški naboj $6,5 \times 55$. Doslej sem videl pri nas eno samo puško za ta naboj in sicer predelano norveško vojaško puško modela Krag-Jorgensen. Razen norveške vojaške puške je za ta naboj prirejena tudi švedska vojaška puška Mauser, model 1893. Kakor je med našimi lovci ta kaliber redek, tako je zelo razširjen med lovci v Skandinaviji in tudi v Ameriki. Naboj je nekaj močnejši od znanega $6,5 \times 54$ M. Sch. Izdeluje ga švedska tovarna Norma, švedska tovarna lovskih pušk Husquarna pa tudi lovske repetirke tipa Mauser v tem kalibru. Za veliko divjad, kot jelenjad in divjega prašiča, ta naboj ni primeren, pač pa je odličen za odstrel srnjadi, gamsa in muflona.

Kakor pri naboju $6,5 \times 54$ M. Sch. danes nihče več ne pomisli, da je bil to prvotno vojaški naboj, tako tega ne pomislimo tudi pri znanem in zelo razširjenem naboju 7×57 , ki je bil izdelan že leta 1892 in uveden v razne armade s puško Mauser model 93. Čeprav so v primerjavi z modernimi naboji v kalibru 7 mm, ki so po zadnji vojni osvojili ne le Evropo (7×64 in 65 ter 7×66 in 7×75 R Super Express vom Hofe), temveč vse bolj osvajajo tudi Ameriko (7 mm Remington Magnum, 7 mm Weatherby Magnum, 7×61 S&H), njegove balistične lastnosti precej skromne, pa šteje še vedno med najbolj razširjene lovske naboje v svetu. V številnih izvedbah ga izdelujejo ne le skoraj vse evropske, temveč tudi ameriške tovarne streliva, skoraj vse tovarne lovskih pušk pa v tem kalibru še vedno izdelujejo nove lovske puške. Čeprav naboj po moči ni nič izrednega, pa v rokah dobrega strelca na zmerne razdalje in v primerni izvedbi ustreza za lov na vse vrste evropske divjadi. Za odstrel jelenjadi in divjih prašičev je v tem kalibru najbolj primerna izvedba z $10,5$ g kroglo Torpedo Ideal Brenneke.

Čeprav pri nas manj znani, so med lovci v svetu največ uporabljani naboji in puške v kalibru $7,62$ mm ali z ameriško oznako v kalibru 30. Na prvem mestu med temi naboji je prav gotovo že omenjeni naboj $7,62 \times 63$ ali 30-06 Springfield. Za ta naboj so izdelovali vojaške puške predvsem v Ameriki. Najbolj znana puška je vojaška repetirka Springfield M 1903, ki je pravzaprav le modifikacija sistema Mauser. Tako kot Mauser tudi to puško zelo radi predelujejo v lovske, saj je na ta sistem mogoče montirati cevi vseh vrst

kalibrov. Druga ameriška vojaška puška za naboj 30-06 je Enfield M 1917 in končno tudi znana polavtomatska puška Garand M 1. Od evropskih vojaških pušk je v tem kalibru znan belgijski vojaški Mauser. Vse te puške so solidno izdelane in zato primerne za predelavo v lovske. Tudi naboj $7,62 \times 63$ je odličen lovski naboj, saj ga izdelujejo skoraj vse tovarne streliva po vsem svetu v številnih izvedbah, s krogli, težkimi od $6,7$ do $14,2$ g. Prav za vsako vrsto divjadi je možno izbrati ustrezno izvedbo tega naboja. Skoraj vse tovarne lovskih pušk izdelujejo repetirke v tem naboju, zelo pogosto, posebno v zadnjem času pa tudi kombinirane puške, torej prelamače.

Omenil sem že, da se je iz naboja 30-06 razvil naboj 308 Winchester ali po naše $7,62 \times 51$. Ta naboj ni dosti manj popularen kot 30-06; ker je istega kalibra, so krogle zanj iste kakor za naboj $7,62 \times 63$ in ga izdelujejo razne tovarne streliva v različnih izvedbah, prav tako kot $7,62 \times 63$. Po balističnih lastnostih naboj sicer nekaj zaostaja za nabojem 30-06 in tudi po moči ga ne dosega, a je kljub temu še vedno primeren za odstrel prav vseh vrst evropske divjadi. Tovarne lovskih pušk izdelujejo za ta naboj ne le repetirke, temveč tudi prelamače. Med drugimi izdeluje lovske repetirke tipa Mauser v tem kalibru tudi naša tovarna Crvena zastava.

Obenem z naboji kalibra $7,62$ mm moramo omeniti tudi naboj $7,62 \times 33$, ki ga Američani označujejo kot 30 M 1 Carbine. Ta naboj je namenjen lahki polavtomatski puški iz prejšnje svetovne vojne 30 M 1 US Carbine, ki je bila v ameriško vojsko vpeljana kot nadomestek za težji samokres. Že po tem lahko sklepamo, da ne naboj ne puška ne ustrezata lovskim namenom, čeprav tu in tam tudi pri naših lovcih najdemo te vrste puške, predelane v lovske. S temi puškami in seveda vojaškimi naboji s celim plaščem streljajo pri nas celo divje prašiče. Naboj $7,62 \times 33$ sicer izdelujejo tudi v lovski izvedbi, ki ima kroglo z delnim plaščem ne le različne ameriške tovarne, temveč tudi švedska tovarna Norma in avstrijska tovarna Hirtenberg; vendar pa ni mišljen ta naboj za odstrel velike divjadi, temveč kvečjemu za odstrel raznih škodljivcev, kot so mačke in potepuški psi. Živa sila tega naboja na 100 m je komaj 82 kpm, kar ne zadošča niti za zanesljiv odstrel srnjadi. Čeprav strelja ta naboj polavtomatska puška, tudi hitrost streljanja ne more nadomestiti pomanjka krogelne žive sile.

Pri nas skoraj ni videti v lovsko predelane ruske vojaške puške, bodisi repetirke M 91/30, bodisi polavtomatske Tokarev M 38 ali M 40, ki vse streljajo ruski vojaški naboj $7,62 \times 53$ R. Predelane ruske vojaške puške so zelo pogoste v Skandinaviji, zlasti na Finskem, v zadnjem času pa tudi v Ameriki. Naboje zanje izdelujeta v raznih izvedbah finska tovarna Sako in švedska tovarna

Norma. Po uporabnosti v lovske namene je naboj skoraj povsem enak naboju 308 Winch. in ga v nekaterih izvedbah celo prekaša. V Skandinaviji sodijo, da je ta naboj s primerno težko kroglo ustrezen celo za losa. V Rusiji izdelujejo za ta naboj zelo lepo izdelane kombinirane bock puške, ki so jih razstavljali npr. tudi na mednarodni razstavi v Firencah.

(Pride konec)

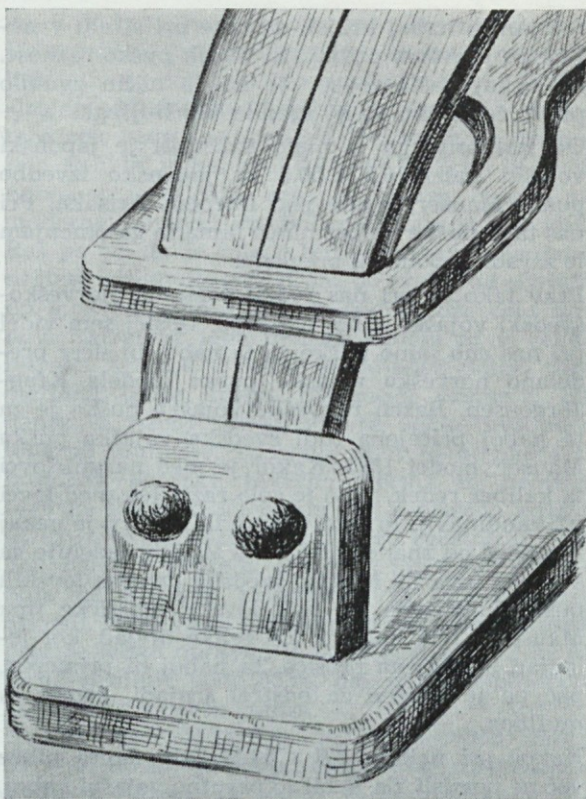
Lov s pastmi in še kaj . . .

Tone Černač

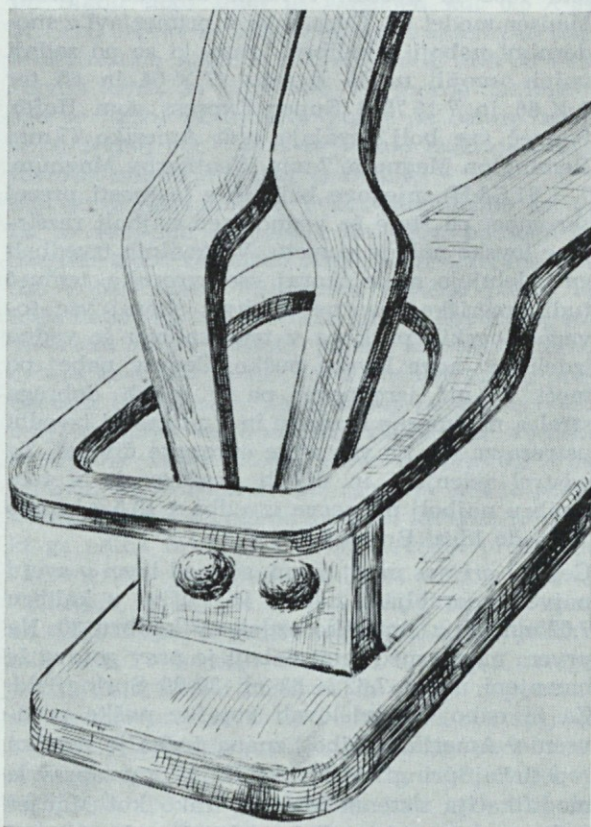
(Nadaljevanje)

Sedaj o železnih pasteh. Če nima obrtnik pravega orodja za svoje delo, pravimo, da je slab obrtnik. Še slabši je, če z orodjem ne zna prav ravnati. To velja tudi za lovca, ki se ukvarja z lovom na pasti. Večina lovcev ve, kakšno debelino šiber uporablja za določeno vrsto divjadi. Toda manj jih je, ki bi vedeli, kakšno vrsto naboja s kroglo bodo uporabljali za razno parkljasto divjad, še manj pa, kakšna lovila naj uporabljajo za lov na raznovrstno mesojedo divjad. Lovec, ki pozna lov z železnimi pastmi, dobro ve, da neki divjadi ustreza določena past tako kakor številka šiber. Zato ne bom z eno pastjo lovil vse od kraja — od polha do volka. Ta pripomba naj bo za boljše razumevanje.

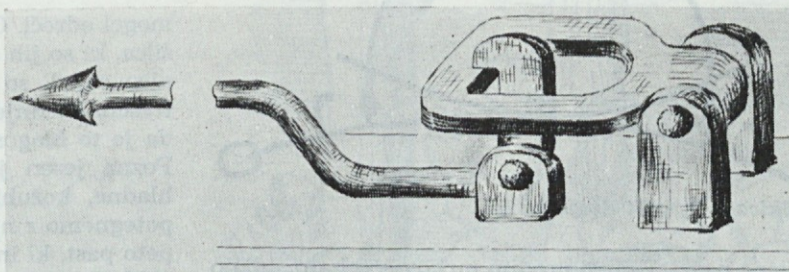
Trditev nekaterih lovcev, da se v past ujeta divjad muči, je zgolj nepoznavanje lova s pastmi. So nesreče, kakor so pri lovu s puško, da ujeta divjad ne pogine takoj, kakor ne po strelu. Če pa imaš prava lovila in pravilno nastavljena, je takih mučnih primerov zelo malo, verjetno še manj kakor pri lovu s puško. Poskusil bom opisati pasti, s katerimi z uspehom lovim že preko pol stoletja. Preden pa preidem k opisu železnih pastí, moram pripomniti, da ni vsaka past, ki jo kupiš, ali jo naredi domači kovač, past za lov, večkrat prej za staro železo, za odpad. Ribiči ribiške družine Sevnica so mi pred nekaj leti ponujali lepo nagrado za vsako ujeto vidro, katerih sem tisto zimo potegnil iz potoka Mirne pet. Ker pa ne lovim denarja, ampak divjad za šport, sem to ponudbo odklonil, pač pa jih prosil za kakšno past za vidre. Teh nikoli ne nastaviš dovolj, tudi za razne nepridiprave ne, ki jih pokradejo. Ribiči so mi nabavili kar tri železne pasti iz lovske zadruga v Ljubljani. Ko sem jih pregledal, sem jih vrnil s pripombo, naj jih prodajo za staro železo, ker niso za rabo. Po vsej verjetnosti je te pasti naredil kovač in jih zeleno

Skica 1 — nepravilne čeljusti

Skica 2 — nepravilne čeljusti

Skica 3 — sprožilo pasti dvigalke

prepleskal, da so bile lepše za oči. Najbrž je take pasti kupilo več lovcev, ki so danes razočarani. Lovska zadruga naj bi se pred nabavo lovskih potrebščin posvetovala s pravimi strokovnjaki, da ne bo upravičene kritike na njen račun. Člane ribiške družine Sevnica pa opozarjam, da mora biti v vodi tudi vidra, da vrši biološko selekcijo med ribami. Vzroka, da je upadel stalež rib v potoku Mirni, namreč ni iskati pri vidrah. Nasprotno, regulacija potoka, industrijske odplake itd. so zmanjšale ribji stalež in s tem tudi stalež vider. V starih časih, ko ni človek posegel tako globoko v naravo, je bilo obilo rib, rakov in vider, kakor pripovedujejo stari lovci. Sicer vider tukaj nihče ne lovi, ker se za tovrstni lov lovci ne zanimajo. Le po naključju pade vsakih toliko let kakšna pod strelom lovcev, ki zasledujejo divje rase. Čehi so ugotovili, ko so zdecimirali vidre, da jim je upadel stalež rib. Zato so vidro popolnoma zaščitili. Menim, da je pravilno, da tudi naš lovski zakon določa vidri lovopust.

Osnova pri dobri železni pasti je vzmet in zopet vzmet. Ta mora biti močna, zopet močna in prožna. Zato se uporablja specialno jeklo, varjenje samo se pa vrši v zato napravljenih pečeh. Tudi kakšnemu kovaču lovcu se to posreči, le da je pri tem kup železa in jekla, tako da je te pasti težko maskirati. Zato je le tovarniška izdelava uspešna. Zakaj tako močna in prožna vzmet? Zato, ker nastavljeno past pokriješ s tenko plastjo zemlje ali humusa (brez peska in kame-nja!), pozimi pa past zmrzne in prst na njej, in še sneg in led se strdita nad njo. Če je vzmet dovolj močna, je ne ovira, da pri sprožitvi ne bi s svojimi čeljustmi pošteno zgrabila divjadi. Lahko je vzmet tudi dobra, pa so druge pomanjkljivosti, ki jih bom poskusil prikazati s skicami.

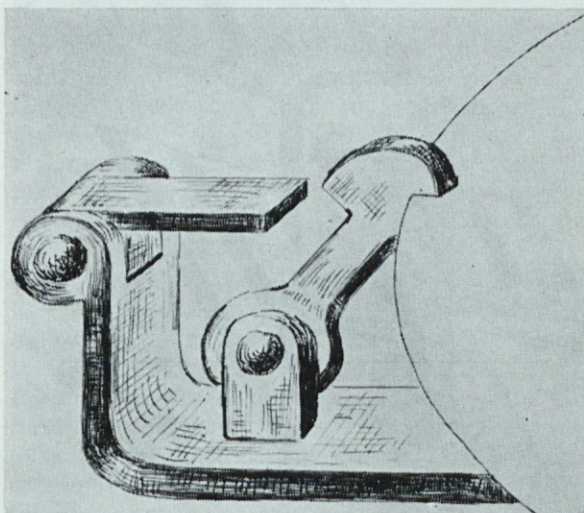
Iz skice št. 1 je razvidno, da se čeljusti pri vzmeti tiščita. Če pride vmes listje ali prst, potem na sredini čeljusti ne zgrabita divjadi. Druga napaka je, da je vzmet vodoravna in pri naprožitvi stoji ena čeljust višje kot druga.

Skica št. 2 prikazuje pravilno izdelane čeljusti pri vzmeti pasti.

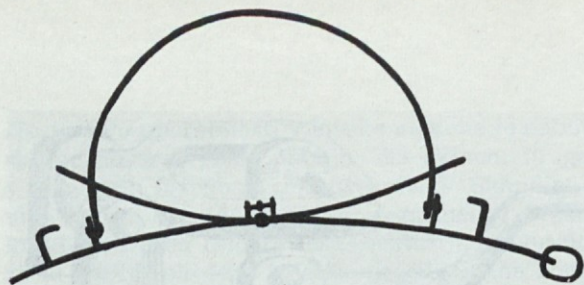
Je več vrst železnih pasti, a bom opustil opis vseh, ki se mi niso izkazale kakor npr. nemški labodji vrat, škarje s sprožilom na struno itd., razen pasti s košaro za lovljenje kraguljev, o katerih bom mogoče drugič kaj več pisal.

Uspešno sem lovil mesojede dlakarje v dve vrsti železnih pasti, to sta stopalka in dvigalka. Skica sprožil dvigalke št. 3 in stopalke št. 4. Za lov na lisice, divje mačke in kune sem uporabljal vedno dvigalko in pa tulec, o katerem bom pozneje pisal.

Past dvigalka se imenuje zato, ker mora divjad za sproženje vabo dvigniti. Je pa tudi zelo praktična, ker jo lahko nastaviš v času brakad, ker ni strahu, da bi se ujel lovski pes, če imaš za vabo pasje meso, ker tega pes ne bo prijel. Skica št. 5 kaže, kakšna mora biti past dvigalka. Žal se je pri nas nikjer ne dobi, verjetno pa v sosednji Avstriji. Kolikor mi je znano, je bil pred drugo svetovno vojno v Avstriji dovoljen lov le s tovrstno pastjo zato, ker se ujeta divjad ne muči in je takoj mrtva. Past za lisice in divje mačke mora biti dovolj velika, z odprtimi čeljustmi 60 cm premera, tako da za vabo natakneš celo mačjo glavo ali večji kos pasjega mesa. Ko namreč lisica zgrabi in dvigne vabo, jo morajo čeljusti zgrabiti za vrat in jo takoj usmrtiti. Zato poudarjam, da vzmeti niso nikoli dovolj močne. V poletnih mesecih si poiščem primeren, skrit kraj, najbolje v kaki dolinici, kjer je dovolj zemlje in humusa, ki ga potrebujem pri maskiranju in kontroliranju pasti, da od daleč vidim nanjo, ker ni dobro, da hodiš v bližino nastav-

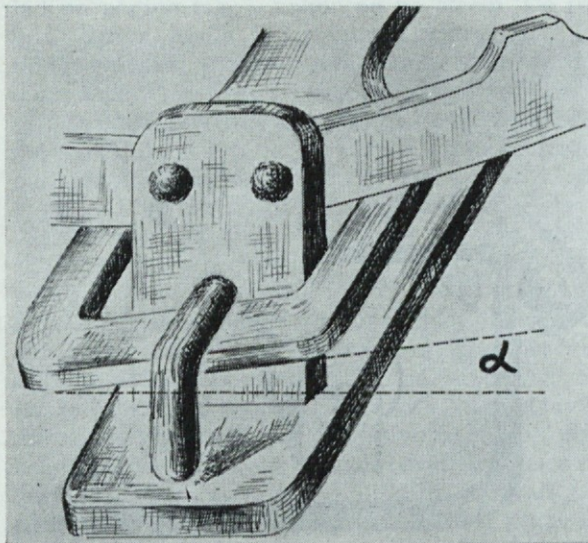
Skica 4 — sprožilo pasti stopalke

Skica 5 — past dvigalka

ljene pasti. Tam si uredim mrhovišče; zato služijo najbolje ugonobljeni potepuški psi in mačke in razni odpadki iz mesnic. Poginulega mačka ali psa priveži z žico za grm, da ga lisice ne raznašajo. Mrhovišče naj bo vedno založeno, da ga bodo lisice stalno obiskovale. Stara bo pripeljala tudi svoje mladiče k dobro obloženi mizi. Na mrhovišču se bodo naselile miši, ki bodo glodale kosti. Na miši, če ne na samo mrhovišče, bosta prišli kuna in divja mačka. Doma izmakni ženi iz shrambe nekaj praznih kozarcev za vlaganje. Ti kozarci se morajo neprodušno zapirati. Ko ustreliš potepuško mačko, jo razsekaj z drobovino vred na drobne kosce in vse to stlači v kozarec. Poln kozarec neprodušno zapri in postavi na sonce, da se tam nekaj mesecev kvasi. Tudi ribe so za to odlične. Te kozarce z dišavami potem shrani tako, da ne pride nihče do njih, dokler jih pozimi ne uporabiš. Toda pazi, da se ti ne zgodi kot nekoč meni! Ko sem jih postavil v jedilno shrambo in jih je razneslo, je vsebina zasmradila ne le shrambo, ampak tudi stanovanje in še vso sosesko. A vse se pozabi, tudi na smrad, ki je le počasi zginil iz hiše.

Ko sem služboval v Šar planini, mi je neki podjetnik iz Zagorja ob Savi poslal kot vzorec za reklamo pol litrsko steklenico take tekočine. Bili so ravno službeno pri meni gozdarski inženirji iz direkcije Skopje. Zanimalo jih je, kaj je v steklenici. Rekel sem jim, da je pristna slovenska slivovka. Želeli so jo pokusiti. Tega jim nisem

Skica 6 — pravilna lega vzmeti

mogel odreči. Odšli smo iz hiše, da jim natočim v šilca, ki so jih držali. Toda groza! Ko sem steklenico odprl, so se razbežali, kakor da je bomba treščila mednje. Nato sem radovednežem razložil, da je to blagoslov za volkove.

Pozna jesen je tu. Listje je odpadlo, noči so hladne, kožuhi lisic so zreli in vredni, da jih potegnemo z njih. Takrat vzemi v nahrbtnik napeto past, ki ima vzmeti zavarovane z varovalko, velik lovski nož in kozarec z dišavami. Past z odprtimi čeljustmi položi nekaj metrov od stalnega mrhovišča in na zemlji z nožem zaznamuj lego, obris pasti. Nato izreži zemljo v velikosti pasti tako globoko, da bo past ležala trdno v jami, nekaj cm nižje od površja. Pri nastavljeni pasti v jami morata obe čeljusti ležati vodoravno. Ne sme namreč biti ena čeljust nekoliko dvignjena, kar je pri nepravilno zgrajenih pasteh. Da čeljusti ležita popolnoma vodoravno, mora biti past pravilno izdelana, predvsem vzmet oziroma vzmetno uho, skozi katerega sta vstavljeni čeljusti. Vzmetno uho mora namreč stati nekoliko poševno. Višja stran vzmetnega ušesa je pod čeljustjo, ki se zapenja s sprožilom. Vodoravno narejeno uho vzmeti se namreč pri nastavljanju toliko poševno zviže, da uho prosto čeljust nekoliko dvigne, kar ne sme biti. Krivdo za to nosi izdelovatelj pasti, lovec pa v toliko, ker si je takšno past nabavil. Glej skico št. 6! Vso zemljo, ki se odstrani pri kopanju jamice, meči v nahrbtnik. Past priveži za bližnji grm. Na puščico nabodi vabo tako, da se ne da sneti. Potem prični pokrivati past s širokimi listi lapuha, javora, leske in podobnimi, drugega poleg drugega tako, da ne pride zemlja, ki jo pozneje natrosiš iz nahrbtnika na to listje, do pasti. Zemlje brez peska ali kamenja pa natrosi le toliko, da pokriješ listje oz. past, le zavarovalki pasti imej odkriti, dokler nisi z vsem gotov. Nato vzemi tanko palčico in z njo poravnaj zemljo na pasti, odpri varovalki in še ti pokrij. Končno okrog pasti nameči, kar je bilo prej tam: razpadlo listje, smrekove iglice in podobno, tako da se popolnoma nič ne loči od okolice kraja, kjer je nastavljena past. To je vsa umetnost pri nastavljanju železnih pasti, tako dvigalk kakor stopalk.

Za lisice, kune in divje mačke nameči okrog pasti v krogu 25 do 70 cm manjše koščke mesa in vse to poškrapi iz kozarca z dišavo. Tako nastavljene pasti ni nujno dnevno kontrolirati. Ujeta divjad past takoj ubije, ker ji zdrobi tilnik ali jo zaduši. Pasti stopalke uporabljamo po pravilu le za lov na vidre in pižmovke. Ne bom opisoval življenja vider in načina lova, ker je oboje temeljito obdelal v knjigi Naš lov I. na strani 281 pok. dr. Ivan Robida. Le toliko bi pripomnil, da v stopalko ulovljena vidra skoči s pastjo v vodo, kjer takoj utone. Tudi te pasti ni nujno dnevno kontrolirati. Ujeta vidra počaka tudi nekaj dni v vodi brez škode na kožuho.

(Pride konec)

Na rojstni dan naše republike

Francè Cvenkel

Noč je gospodarila zunaj in mrzel jesenski dež je šklopotal na okna. V sobi je bilo temno.

»Ne bo elektrike,« se je na kmečki peči oglasil otroški glas, »svečo bom prižgal.«

Prasnila je vžigalica in svetle sence so zaplesale po sobi. Divji petelin na steni je sklonil glavo, ko da bi hotel zapeti. Merjasec z odprtim gobcem je hudobno pomežiknil z majhnimi očmi. Kragulj je trznil s perutmi, ko da se bo zdaj zdaj pognal na jereba, ki z razpetim repom in povešenimi perutmi stoji v nasprotnem kotu na brezovi veji. Oči malega Boštjana kot z visoke preže hité od trofeje do trofeje na steni. Pred njim se pasejo na senoženih srnjaki, po skalnih grebenih skačejo gamsi in jelen s prostranih beljskih gozdov v daljnji Baranji se poslednjič ustavi ob mogočnem debalu. O mnogih trofejah, kar po vrsti, mu je oče že pripovedoval. Otrokove oči se ustavijo na rogovih bledokoščene barve, pritrjenih na deščici. Saj to vendar ni trofeja, samo dva navadna odpadla srnjakova rogova. Čudno, da visita na častnem mestu sredi najboljših trofej?

»Za danes si obljubil zgodbo o srnjakovih rogovih brez lobanje,« je Boštjan pocukal očeta, ki je zaspal na peči zraven njega.

* * *

Vojaki razpadle fašistične Italije so jo popihali, Ljubljano pa so zasedli Nemci. Vojno leto 1943 gre h koncu. Novembrski dan. Ulice slovenskega glavnega mesta so bile meglene in mrzle. Redki ljudje so sklonjenih glav hiteli po pločnikih. Tedaj pa je marsikdo pozorno dvignil glavo: sredi ceste mimo glavne pošte ženeta belogardista pred seboj ujetnika. S počasnim, utrujenim korakom stopa Borut neznan usodi naproti. Dolga pot je za njim. Krvavi žulji na nogah so se mu predrli in veriga ga reže v zapestja. Dan in noč je prebil brez hrane za železnimi vrati med mrzlimi kamnitimi kipi pod stopnicami na srednji tehniški šoli, tedaj domobranski vojašnici. Bil je lačen, tudi samo travo bi jedel, kot večkrat v taborišču. Seveda je to sedaj neuresničljiva želja. Razen tega pa v nahrbtniku nima drugega kot — dvojce srnjakovih rogov.

Aškerčev bataljon, v katerega je Borut stopil kot prostovoljec po razsulu Italije, se je po nemški ofenzivi na Primorskem prebijal v Polhograjske Dolomite. Na Idrijskem so si partizani na nekem pobočju privoščili daljši počitek. Vsak je vzel iz

Spreletelo ga je nekaj toplega, ko je pobral od dežja in snega obledela rogova...

torbe tople krompirje, ki so jim jih skuhali na prijazni samotni kmetiji, jih lupil z največjim užitekter grel premrle dlani in želodec. Komandir čete Borut si je izbral prostor ob manjšem grmu. Toda krompir je bil še prevroč. Speklo ga je v prste in krompir se je zvalil v grm. Partizan hitro seže za njim, pogled in prsti pa mu obstanejo na odpadlem srnjakovem rogu s tremi parožki. Glej, zraven njega je še eden, prav tak. Redko se zgodi, da srnjaku oba rogova odpadeta hkrati na istem mestu. Spreletelo ga je nekaj toplega, ko je pobral od dežja in snega obledela rogova. V njegovih žilah se je nehote zbudila podedovana lovska kri in misli so mu ušle nazaj v domači kraj, v rodni dom, kjer na steni visé prve njegove srnjačje trofeje in v domače gozdove pod previsno skalo, kjer je zakopana njegova lovska puška.

Čokat domobranec je prijel ujetnika za rokav in zavili so v stransko ulico. Pred stavbo, ki je danes dom slovenskih lovcev, tedaj pa so bili v njej nekakšni gestapovski uradi, so obstali. Eden od stražarjev je vstopil. Dolgo ga ni bilo nazaj. Suhljat domobranec s starinsko francosko puško, ki je ob preiskavi v domobranski vojašnici videl, kaj ima Borut v nahrbtniku, je skušal biti zgovoren: »Ti partizan ali kaj si že, čemu ti bodo tiste kosti?«

Borut ni odgovoril.

Prvi dan, ko je rogova našel, je sklenil, da ju bo nosil s seboj do konca. Predvsem seveda kot spomin, toda prišla sta mu že tudi prav. Četa dolomitskega odreda, v katerem je bil Borut, je s Korena nad Horjulom prišla sredi noči skoraj do bodoče žice, s katero je bila obdana Ljubljana. Ko se je vračala s sanitetnim materialom, poslanim iz Ljubljane, so jo dobrovski in breški terenci povabili na ajdove žgance. Moko so nasuli v velik kotel, v katerem kuhajo za prašiče. Pa kuharica ni imela pri roki vilic, da bi žgance zmešala.

»Tovariši, kdo ima kaj vilicam podobnega?«

»Jaz, srnjakova rogoval!«

In brhko dekle je mešalo kar z vsakim v eni roki, partizani pa so se smejali. Nazadnje Borut ni vedel, ali so bili žganci zato tako dobri, ker so bili zmešani z rogovoma, ali zato, ker je bil lačen. V partizane je prihajalo vedno več novincev. Komandant Svarun in politkomisar Nedeljko sta preurejala odred. Borut je dobil partizansko dovolilnico, da se vrne v terensko akcijo na Dolenjsko, kjer je deloval že pred aretacijo. Svojo puško je izročil najboljšemu tovarišu, partizanu Frenku. Skupina terencev in internirancev je v spremstvu kurirjev ponoči krenila s Korena po vrhovih okoli Vrhniko proti Verdu. Pri prehodu čez železniško progo pa je skupino razbil ogenj iz bunkerjev. Ob starih utrdbah na Ljubljanskem vrhu je Borut naletel na vračajočega

»Dummheit!« je zamrmral in rogova treščil nazaj v nahrbtnik

se interniranca Ivana. Za zajtrk sta si razdelila eno samo jabolko in košček kruha, ki ju je Borut imel s seboj za »železno rezervo«. V njegovem nahrbtniku sta ostala samo še srnjakova rogovala.

»Prebiti se morava na Dolenjsko!«

»Toda kako brez specialke in kompas?«

Ravnala sta se po soncu in računala na srečo. Plazila sta se skozi komaj prehodne goščave. Sem in tja ju je zaneslo tudi na gozdno stezo ali kolovoz. Nikjer odtisov okovanih vojaških čevljev; torej sta na varni poti. Nenadoma pred njima senožet, že davno nepokošena. Dolgo ležita ob robu, poslušata in opazujeta. Nikjer nič sumljivega. Nekje v daljavi, v hribovski vasi, je zvonilo.

»Poldne je. Odriniti morava!« vzpodbujata tovariš Ivan.

Dvigneta se in naredita nekaj korakov.

»Halt, halt! Hände hoch!« Iz zasede so skočili trije nemški vojaki z brzostrelkami. Z dvignjenimi rokami sta Borut in Ivan obstala na jasi. »Partisanen, Partisanen!« In takoj se je začela preiskava. Prvi je bil na vrsti Ivan. Eden z naperjeno brzostrelko je stražil, druga dva pa sta ga pretipala od glave do pete. Še nahrbtnik! Nič posebnega v njem. Raztrgane civilne hlače, v njihovem žepu pa — hudiča, kje jo je staknil — rdeča ročna bomba!

»Partisan! Bandit!«

Ivan je prebledel ko zid, ni mogel do besede. Kar sama od sebe so se Borutu odprla usta, toda ni še povedal, da sta oba interniranca in da se vračata iz Italije, jo je že dobil s pestjo v obraz. Dvoje cevi je Ivana sunilo v bok in ga potisnilo za bližnji grm. Poslednjič je Borut videl njegove svetle oči in razmršene lase. Hudobno sta zalajali brzostrelki. Borut je stisnil zobe in zaprl oči. Poslovil se je od tovariša, ki je z njim delil usodo niti enega samega dne. Nekje na Dolenjskem v borni koči je žena zaman čakala na moža in trije otroci na očeta.

Borut se je zdramil, ko ga je zgrabilo četvero rok.

»Auch Partisan!«

»Ne, nisem, tu so dokazi!« je lagal Borut. »V knjižici je napisano, da sem bil interniran v Italiji.«

Knjižico s svojo sliko in več italijanskimi podpisi ter žigi, ki jo je Nmec držal v roki, je Borut izmaknil pri komandi italijanskega taborišča dan pred razsulom. Kot nabavljaju hrane za taborišče pod popustljivo Badoglijevo oblastjo mu je to uspelo.

»Aber, tudi ti imaš orožje!« je drugi Nmec otipaval Borutove žepa.

»Nein, nimam orožja!«

»Achtung! Preglej mu še nahrbtnik!«

Potegnila sta mu ga z ramen in odvezala. Resen pruski obraz se je raztegnil v prisiljen nasmeh, ko je videl, kaj je v njem.

»Dummheit!« je zamrmral in rogova treščil nazaj v nahrbtnik.

Partizanska dovolilnica na tankem papirju pod usnjem, s katerim so bile obšite hlače na kolenih, pa je ostala nedotaknjena.

Čez nekaj ur se je Borut znašel na novem zaslišanju, v Borovnici na šoli. Stražar je odprl vrata in potisnil Boruta s hodnika v sobo. O, znani prostor! Prav tu je Borut pred štirimi leti kot gojenec petega letnika učiteljišča pri upravitelju Tavčarju prvič samostojno poučeval. Čudna so pota usode! Sedaj v učilnici ni bilo klopi. Daleč pred Borutom je stala miza, na mizi njegov nahrbtnik in legitimacija iz taborišča. Izza mize se je dvignil mlad nemški lajtnant, s črnim železnim križcem na prsih.

»Wie lange warst du bei Partisanen?«

»Ich war überhaupt kein Partisan.«

»Govoriš razmeroma dobro nemški. Kje si se naučil?«

»V šoli in doma.«

»Kje si dobil vojaške škornje in hlače?«

»Ob propadu Italije smo bili v taborišču goli in bos, pa smo se oblekli s tem, kar smo dobili.«

»Kje si dobil ta rogova?«

»Med potjo v gozdu.«

»Zakaj ju носиš s seboj?«

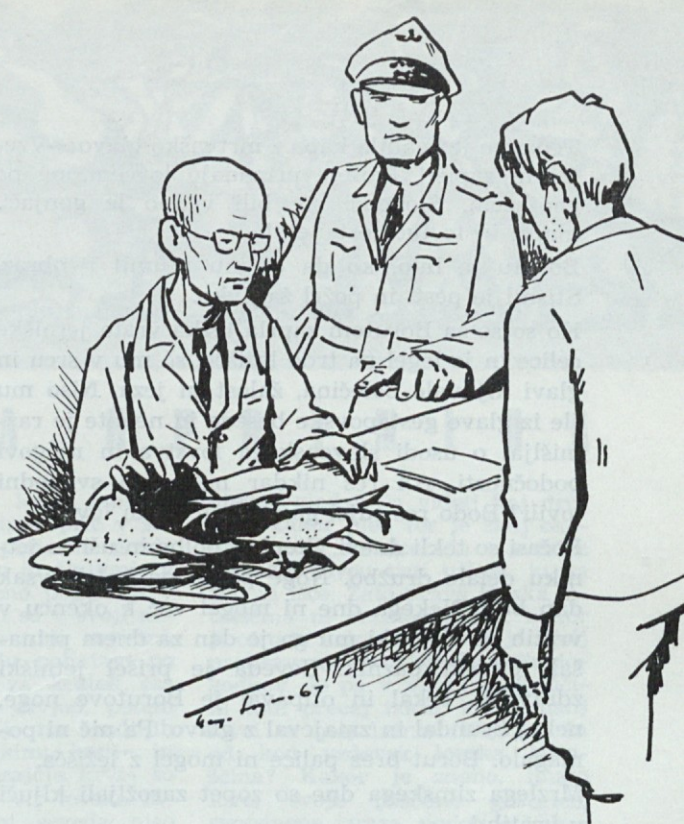
»Ker sem lovec.«

»Jaz tudi.« In potisnil je rogova nazaj v nahrbtnik.

Zasliševanje se je nadaljevalo. Čudno, brez groženj in pretepanja.

Grintavi domobranec s francosko mušketo je postal nestrpen in Borutu so od dolgega čakanja zatekale noge v škornjih. Končno se je med vrati le pokazal domobranec s papirjem v rokah.

»Nisva še opravila,« je zavil po dolenjsko. »Morava še drugam, da spraviva tega ptiča na varno.« Krenili so v stavbo zraven nebotičnika, v »Slavijo«, in se povzpeli po stopnicah v eno vrhnjih nadstropij. A, tu je glavna gestapovska komanda! Brez nje torej domobranci ne morejo ničesar. Tudi z ujetnikom ne, ki so jim ga izročili Nemci. Kakšna samostojna slovenska oblast! Na hodniku, ki je bil pogrnen z debelo, mehko preprogo, da bi utrujen človek kar legel nanjo, je prišleca prestregel zavaljen gestapovski pisar. Ob pogledu na vklenjenega, neobritega in od peta do kolen blatnega ujetnika je zavihal nos, odprl vrata in Boruta ter domobranca z dolgo puško potisnil skozi vrata na — stranišče. Ej, domobranci, imajo vas v čisljih, da vam s partizani vred odrejajo takšne sprejemne prostore! Zasliševanje v sobi zraven stranišča je bilo kratko in jedrnato.

Tedaj se je zganila kapa z mrtvaško glavo...

Nekaj udarcev v obraz in trebuh; ni bilo bistvene razlike med gestapovskimi in domobranskimi pestmi. Oboji so vedeli, kje najbolj boli. Toda, če gre za življenje, je treba biti trmast. Priznati, da si bil partizan, bi pomenilo skoraj gotovo smrt. Po stopnicah do dna se je Borut bolj privlekel kot prišel. »Usmiljeni« domobranec mu je spodaj v veži s svojim umazanim robcem obrisal kri, ki mu je iz ust kapljala na višnjeve, vklenjene roke. Gorje šele, če bi vedeli, da mu za usnjem nad desnim kolenom še vedno tiči partizanska dovolilnica! Sedaj pa le hitro čez cesto, da ljudje ne bodo prodajali zijal! V parku pred sodiščem pa je Borutu obstal korak. Skrušena ženica je stopila predenj. V njenih dobrih očeh so se lesketale solze. Stegnila je svoje suhe roke in se dotaknila Borutovih vklenjenih rok.

»Sin moj dragi!«

»O, mati!«

V Borutovi glavi se je zavrtilo in stemnilo. Zbudil se je v nekakšni sprejemnici na sodišču, brez verige okoli rok. Za mizo je sedel droben, plešast možiček, zraven njega pa je izpod gestapovske kape z mrtvaško glavo srepo gledalo dvoje oči. Drobn pisar je brskal po papirjih, ki mu jih je izročil domobranec, pogledal na koledar in pisal: 29. november 1943... Potem je odvezal nahrbtnik, ga obrnil in stresel predse na mizo — srnjakova rogova.

»Prosim, nikar mi ju ne vzemite. Drag spomin sta mi.«

Tedaj se je zganila kapa z mrtvaško glavo: »Vzemi in zapiši! Trofeje pripadajo lovcem, ne pa gonjačem. Slovenci ste bili vedno le gonjači, hlapci in to tudi ostanete!«

Borutu je bilo, ko da bi mu pljunil v obraz. Stisnil je pesti in požrl žaljivko.

Ko so se za Borutom zaprla težka vrata jetniške celice in je legel na trdo ležišče, so mu v srcu in glavi kljuvale bolečina, žalost in jeza. Niso mu šle iz glave gestapovske besede in nehote je razmišljal o usodi slovenskega lovstva in njegovi bodočnosti. Ali res nikdar ne bomo svobodni lovili? Bodo res tujci gospodarji naših lovišč?

Počasi so tekli dnevi. Stenice, bolhe in uši so jetniku delale družbo. Noge pa so ga bolele vsak dan bolj. Nekega dne ni mogel več k okencu v vratih po ričet, ki mu ga je dan za dnem prinašal jetniški paznik. Seveda je prišel jetniški zdravnik. Trkal in otipaval je Borutove noge, nekaj brundal in zmajeval z glavo. Pa nič ni pomagalo. Borut brez palice ni mogel z ležišča.

Mrzlega zimskega dne so zopet zarožljali ključi v vratih.

»Pojdi z menoj! Spustili te bomo,« je javil paznik.

Borut se je spet znašel v »sprejemnici« in za pisalno mizo je zopet sedel drobni pisar. Njegov obraz je zgledal prijaznejši kot pred tedni, najbrž zato, ker v sobi ni bilo srepega gestapovca.

»Prosti ste,« ga je vikal. »Tu je vaš nahrbtnik!« Borut pa je pogledal na polico, kjer sta še vedno ležala srnjakova rogova.

»Prosim, vrnite mi ju! Drag spomin sta mi.«

Drobni pisar se je brez pripomb obrnil, segel po rogova in ju izročil Borutu. Povezana sta bila z drobno vrstico in na njej listič z Borutovim imenom ter datumom: 29. november 1943.

Tedaj Borut ni vedel, da so bili istega dne v Jajcu v Bosni položeni temelji nove Jugoslavije.

* * *

Oče je zlezal s peči in snel s stene rogova. Obrisal je prah z njiju. Po vsakem parožku posebej so polzeli njegovi prsti, ko da bi jih božal.

»In partizanska dovolilnica?« je vprašal Boštjan. »Tudi to sem ohranil in jo po končani vojni prinesel domov.«

Stopil je k omari in iz predala potegnil zajetno mapo. Med listinami je poiskal kos orumenelega papirja s podpisom komandanta Svaruna in politkomisarja Nedeljka ter ga položil pred sina. Dolgo so otrokove oči pogledovale zdaj rogova zdaj papir in njegova glavica, naslonjena v dlani, je skušala razumeti očetovo pripovedovanje.

PO LOVŠEM SVETU

Divje gosi v Kanadi

Glavno gnezditveno področje gosi je na severu province Ontario, zahodno od Hudson Bai-a. Navadno vodi selitvena pot čez Ontario, Wisconsin, Michigan, Indiano in Illinois, ki jo uporablja kakih 200 000 gosi. Okoli 125 000 gosi se spotoma od oktobra do decembra zadržuje na področju zaščitene narave Horicona. To je sprožilo več problemov, ki jih pred 20 leti, ko je to selitveno pot uporabljalo le 50 000 gosi, ni bilo. Zaradi prevelike koncentracije gosi, naredi te veliko škode, vendar je treba preprečevati krajevno prevelik odstrel.

Občuti se pa upadanje ujed: sokoła selca, jezerskega beloglavega orla in ribjega orla. Menijo, da je temu vzrok posredno zastrupljanje z insekticidi, ki jih tod uporabljajo. Biologi poljedelskega ministertva v Ontariu pritiskajo na to, da bi pršenje kemičnih sredstev vsaj iz zraka na določenih področjih dovolili le v najnujnejših primerih in z največjo previdnostjo.

W. u. H. 10-1967 — M. Š.

Iz Italije prihaja razveseljiva vest, da naj bi bilo od 1. aprila 1969 dalje prepovedano lovljenje ptic. Po cenitvi poznavalcev polove v Italiji s to »ljudsko zabavo« na leto okoli 100 milijonov ptic, pretežno vseh vrst selivk, ki morajo, preden pridejo v lonec ali na raženj, prestati strahotna mučenja. Do te odločitve je poleg protestov vsega kulturnega sveta pripomogla tudi ugotovitev, da tako množično lovljenje ptic ogroža biološko ravnotežje.

Die Pirsch 18/67. M. Š.

Na Švedskem bodo do nadaljnega zaščitili volka, kar je gotovo edinstven primer na svetu. Seveda jih imajo vsega le še kakih deset, pa ne bi želeli, da ta zver tam docela izgine. Tamkajšnji rejci severnih jelenov nad tem pač niso navdušeni.

WuH 13/67 — M. Š.

Na Poljskem so 1966/67 uplenili vsega 615 000 zajcev, od teh 73 861 ujeli živih — nasproti 510 000 v letu 1965/66, od teh 58 390 živih. Teža se giblje od 3,78 do 4,14 kg, s skupnim poprečjem 3,95 kg. Poljska ima tudi čez 500 losov.

WuH 13/67 — M. Š.

Kanada ima okoli 11 000 bizonov, od katerih jih je 1962. l. 600 zbolelo na vraničnem prisadu (antrax). Leta 1965 so jih zato cepili 9455. S helikopterji so jih nagnali v pripravljene ograde, da so potem morale živali skozi tesne prehode, kjer so jih veterinarji cepili. Od tedaj se bolezen ni več pojavila. V Kanadi naseljujejo bizone na več krajih, kjer prej temeljito prouče življenjske pogoje za to veledivjad.

WuH 13/67 — M. Š.

I Z L O V S K E G A O P R T N I K A

Lovska latinščina

Lovska latinščina je stara kakor lov. Že pradavni lovec, ki ga je glad gonil za divjadjo, je ob srečanjih z njo doživljal najraznovrstnejše dražljive dogodke. O teh je potem pripovedoval svojim ljudem in opisoval posamezne prizore. Razumljivo, da je bil osrednja postava vsakega dejanja on sam in je doživljal pripovedoval svojemu značaju in temperamentu ustrezno. Opis dogodka je skušal seveda vedno tako podati, da je v prizoru izstopal kot junak, naj že bo v resni ali šalji obliki. To je bila že prva zavestna ali podzavestna lovska latinščina. In ker je kak posebno zanimiv, predvsem razburljiv dogodek rad večkrat ali celo moral večkrat pripovedovati in da ni za poslušalce, ki so zgodbo že poznali, postal dolgočasen, ga je s svojo domišljijo primerno našaril in se vedno bolj oddaljeval od skromne resnice. In vsaka usta, ki so o njem naprej pripovedovala, so ga po svojem okusu predelala, tako da je včasih po ustnem izročilu prešel v pravljico in laž. Podobno se je dogajalo do današnjih dni in se še dogaja. Spomnimo se zgolj lovskega Kljukca Münchhausna, ki ga tudi vsak lovec rad bere, kakor rad posluša lovska latinščino, čeprav nelovci navadno niso lovem naklonjeni. Mnogi, ki ne razumejo bistva lova, jim očitajo, da so brezsrčni kruteži, ki z naslavo ubijajo in mučijo nedolžne živali, zraven pa v svojem elementu (svetu) lažejo, popivajo in radi hodijo v tuje zelnike na pašo. Pri tem pa pozabljajo, da pripadniki drugih športov — če lov štejejo za šport — niso nič boljši, ker so prav tako pod kožo krvavi in da njihova latinščina ni nič skromnejša. Razlika je le-ta, da od vseh športov vedo in razumejo o lovu najmanj in si najmanj znajo predstavljati, kaj vse in kako lovec doživlja naravo in v njej zlasti živalstvo-divjad. Vzrok temu je tudi okolje, v katerem se lov vrši. Tukaj ni množic gledalcev in hrupnih navijačev in tek-

movalcev, temveč lovec sam, ki v največji tišini, brez prič v samoti hodi skozi polja in gozde ter opazuje naravo in življenje v njej in se nemoteno poglablja v njene tajne. Mnogi so v svoji nepoučenosti lovcem tudi zavistni, češ da v brezdelju pohajajo po polju in gozdih, za kratek čas streljajo nedolžno divjad, potem pa prirejajo gostije na »zadnjih pogonih« z »lovskimi krsti« in »ropoti«, bokali »zajčje krvi« so jim pa neizčrpen vir lovske latinščine. Oni sami seveda niso taki in hodijo oziroma se vozijo na proslave in družabne večere »po dolžnosti«, kjer se spokorniško vedejo in strogo spoštujejo mejni plot svojega bližnjega.

Razločevati pa je treba lovce ljubitelje narave in gojitelje, varuhe divjadi od streljačev, ki jih goni na lov slepa sla do pobijanja vsega, kar v naravi lazi in leta. Lov gotovo ni, če nekd v enem dnevu natolče za voz fazanov ali zajcev. To je lovska industrija, ki se usmerja po računu izgube in dobička in s pravim lovom in njegovo etiko nima nič skupnega. Zato tako množično ubijanje, ki je sicer v lovskem gospodarstvu potrebno zlo, ne vzbuja lovske domišljije, ki bi odela lov v romantiko prave lovske latinščine. Pri streljanju, kjer postajajo cevi vroče, strelec ne

utegne gledati in videti kaj drugega kakor plen ter je zanj okolica mrtva, ki sicer da v zvezi z divjadjo lovcu tisti užitek, ki ga želi in išče. Zato prava lovska latinščina ni enostavna laž, kakor ji očitajo nelovci, temveč je zgolj pretiravanje v opisih lovskih dogodkov. Je pa v zeleni bratovščini tudi precej takih, ki so manj lovci in bolj lažnivi Kljukci. In od kod vzdevek lovska latinščina? Kakor je znano, imajo lovci svojo posebno govorico, svojstvene izraze, podobno kakor v vsakem poklicu ali športu. Če npr. strokovnjaka govorita o svoji stroki, recimo o elektroniki, bo laiku taka govorica španska vas, kakor bi slišal tuj jezik. Kakor vemo, je bil svojčas v velikem delu Evrope uradni in znanstveni jezik latinski. Preprostemu in nešolanemu človeku je bil latinski jezik nerazumljiv, zato mu je bila vsaka nerazumljiva govorica latinščina. Iz tega je nastala prislovica: Ta govori nerazumljivo, latinsko. Tako je bilo tudi lovsko izražanje laikom latinščina, bolj ali manj nerazumljiva govorica, katere se je s časom prijel zbadljiv in posmehljiv vzdevek, lovska latinščina. Morebiti je nastanek vzdevka za tako lovske pripovedovanje tudi drugačen. Vendar je duhovita lovska latinščina tudi

Foto
VI. Pleničar

pri nelovcu ugodno sprejeta in v marsikateri družbi dvigne veselo razpoloženje. Zato naj živi zdrava lovška latinščina!

M. Š.

Končno merjasec

Dne 27. jan. 1967 je prišel prijatelj Ivan, ki ni lovec, ima pa avto in me je vprašal, če mislim res iti zvečer na divje prašiče ter da bi šel z menoj. Privolil sem pod pogojem, da bo vsekoli discipliniran. Bila je mesečna noč, ko sva se ob devetih zvečer odpeljala na Podlipo k lovcu Resarju. Ni ga bilo doma, pa sva vzela bunde in odšla na jaso Kavce. Tam sva čakala kake pol ure, na kar sem pričel oponašati mlado mačko. Nisem še trikrat zamijavkal, ko zagledam, da preko jase teče proti meni lisica. Ivan jo je z roko pokazal, kakor da bi jo jaz ne videl. Bunda je pri gibu zašumela in lisica se je ustavila in sedla. Tako smo se gledali kake pol ure. Potem je Ivan kihnil, lisica pa ko blisk v grmovje. »Pojdi se solit!« sem zagodrnjal. Ko sem izbiral besede za nadaljnjo »pohvalo«, me prekine cvileč glas divjega prašiča. Čez nekaj časa se zopet oglasi. Brž na noge in kar vleklo me je proti Ojstremu vrhu. Ko sva se po hreščečem snegu prehitotapila dobrih 500 metrov naprej, zapazim kakih 200 metrov od naju na njivi temne premikajoče se sence. Kako do njih? Zopet me spravi Ivan do »vzhičenja«; znova je kihnil, prašiči pa v hrib. Odvržem bundo in tečem počez, da jih prehitim. Ustavim se visoko v gozdu na križišču, kjer nisem bil še nikoli. Komaj sem lovil sapo in se vprašal, čemu sem tako tekkel, ko so

prašiči gotovo že daleč. Hočem sesti, da bi se odpočil, ko na veliko moje presenečenje skoči čez pot črna senca. Še zavedel se nisem, ko je bil čez pot že drugi, tretji prašič. Kaj čakam, pomislil in dvignem puško. In že švigne čez pot četrta senca. Stisnem, ne da bi dobro meril. Za pokom zaslišim cviljenje, za odmevom pa lomastenje in hrstenje snega po gozdu. Vtem je za menoj pritekkel Ivan. Ura je bila poldvanajstih ponoči. »Kaj je to?« me vpraša, ko nedaleč od naju zaslišiva hrkanje in glasove, kakor da kašlja človek. Brž stopim naokrog in že vidim, kako hlasta in seka prašič s čekani in sili proti meni. Stopim za bukev, brž znova nabašem, sprožim in prašič se zvali. Previdno stopim k njemu; bil je mrtev. Od veselja, ko sem opazil močne čekane, odvržem puško in se vržem na prašiča. Priklical sem Ivana, ki se ni mogel načuditi orjaškemu plenu. Merjascu sem zataknil v gobec zadnji grizljaj. Smolič mi je na svojem klobuku podal smrekov vršič. Tega svečanega trenutka ne bom nikoli pozabil. Drugi dan smo z lovčema Smoličem in Strnišo pripeljali merjasca v vas Vrbovec. Iztrebljen je tehtal 112 kg. To je moj sedmi prašič in prvi merjasec.

Marijan Slak. LD Dobrnič

Odstrel srn

To je najtežja in najodgovornejša lovčeva gojitvena naloga. Pri tem mora upoštevati nekaj bistvenih načel. Predvsem mora pri odstrelu ohranjati oziroma vzpostavljati pravilno razmerje starostnih razredov. Nikakor ni pravilno, da bi odstrel izvršili neodgovorno in kar po številu, ne pa po kakovo-

sti in starosti. Pri tem je treba imeti v vidu naravno spolno razmerje, to je na splošno 1:1. Hkrati z odstrelom srn odstrelimo tudi mladiče po kakovosti in v vidu bodočega spolnega razmerja. Skoraj odveč se mi zdi opozorilo, da je treba v prvi vrsti izločiti vse šibke, pod normalno razvite živali. V ta namen je treba poznati življenjske pogoje tistega področja in s tem v zvezi poprečne telesne značilnosti srnjadi tistega kraja, predvsem težo (moč) živali, barvo dlake in čas njene menjave. Šele, ko imamo zatrdno pred očmi postavto srne in mladiča, kakšna naj bi bila za določen okoliš, moremo s to podobo v ožeh iti v lovišče in primerjati, kaj je bolj ali manj pod tem poprečjem, bolj ali manj pod normalno postavto ter neustrezno odstreliti. Vse, kar je pod črto, je treba z odstrelom in brez izjeme izločiti, pri dveh mladičih, ki ju vodi srna, pa šibkejšega ne glede na spol. Če je vođeča srna pod poprečjem, zapade tudi ta krogli, ko smo prej odstrelili mladiča. Povsem napačno pa je, če bi odstrelili vsako nevođečo srno, ker moramo pomisliti, koliko mladičev propade naravno, zlasti pa nasilno (vremenske nezgode, bolezni, zajedavski mrčes, mesojede divje živali, klatači se psi, stroji, človek) in da je jalovost kaj redka in nastopi šele kratko dobo pred starostnim poginom. Prav tako je neopravičljivo, če z odstrelom mladičev odlašamo zato, da bi kasneje pridobili več mesa. Tudi ne smemo oklevati z iztrebljenjem šibkega srnjega rodu, ki je v nekem okolišu stalno pod poprečjem. Gojitveni odstrel mora vedno spremljati težnja, da skušamo kakovost in telesno moč srnjadi stalno dvigati. Plan odstrela srn in mladičev pa moramo prav tako dosledno izvršiti kakor srnjakov.

Vse to in podobno je na papirju kaj lahko, a je toliko teže v praksi. Zato more to odgovorno delo prevzeti le zavesten lovec z velikim znanjem in mnogoletno prakso, ob podrobnem poznanju lovišča in staleža. Ocenjevanje za odstrel pa je še najlaže v času menjave dlake, na jesen. Zato je treba z odstrelom brez odlašanja pričeti takoj, ko so srne in mladiči za odstrel prosti, da nas čas ne prehititi in kratki dnevi, slabo vreme, megla in podobno ne preprečijo izvršitve plana. Pri tem moramo vedeti, da se mlajša in zdrava srnjad najprej prebarva, stara in bolehnna nazadnje. Mnoge lovške družine leto za letom zaostajajo za planiranim ali številčno pravilnim odstrelom srn in mladičev, kar je po načelih gojitve zgrešeno in za stalež škodljivo. Res je, da je ta posel grenka kaplja v lovski

čaši, ki jo sme in mora izpiti le res tega vešč, zgrajen lovec ali dober strelec v spremstvu takega veščaka. Lovec, ki ne razpozna mlade srne od stare ali zamenja mulastega srnjaka s srno, ne sme sam v lovišče.

Gotovo je, da nisem povedal nič novega, toda vedno več je novih, to je mladih lovcev, ki prevzemajo usodo lovišč in divjadi v svoje roke. Zato menim, da ni na odmet, če tako in podobno ponovimo in si pokličemo v spomin.

M. Š.

Prvi

Že kot šolar sem bil zelo vnet za lov. Ob vsaki priložnosti, če sem le mogel, sem šel z očetom v gozd in na jesenske love. Pa je prišel čas vojaškega roka. Težko je bilo zapustiti prelepo jesensko okolico in gozdove, ki so tako zapeljivo vabili. Po letu dni sem se vrnil za nekaj dni v domači kraj in gozdove. Že drugi dan dopusta sem rano vstal in šel čez travnike, ki so se lesketali v jutranji rosi. Stopil sem v gozd in počutil sem se srečnega, da se zopet naužijem svežega zraka. Splezal sem na visoko prežo sredi jase, ki jo je obdajal gozd. Komaj malo posedim, se jame oglašati kos. Presenečen zagledam za robom gozda srno z mladičem. Mirno se paseta, ko naenkrat postaneta nemirna in samo oprezujeta. Mimo njiju pridrvi druga srna, za njo pa srnjak. Po nekaj minutah se prizor ponovi. Ura je prešla že sedmo, pa sem krenil proti domu. Saj sem bil ves radosten od takega doživljanja. Popoldne sem zopet krenil v tisti okoliš — s piščalko v žepu. Že po prvem klicu pridrvi srnjak, obstoji, posluša, udarja z nogami ob tla, češ tukaj sem jaz gospodar. Opazoval sem ga skozi daljnogled in ocenjeval. Saj je bil 10. avgusta prsk na višku. Počasi je odstopical v goščavo. Ta večer nisem videl ničesar več. Potem sem vsako jutro splezal na prežo in opazoval. Redno je prihajal srnjak in ocenil sem ga na 7 let starosti. Nikoli nisem bil tako srečen kakor te dneve. Tako se je vleklo do 21. avgusta in dnevi mojega dopusta so potekali. V ponedeljek popoldne sem se spet odločil, da pogledam za rogačem. Ob šestih popoldne sem bil že na preži, da se umirim in oddahnem. Sonce se je že močno nagibalo. Z veje se je javljal fazan, ki se je spravljal spat. Rahel šum za hrbotom me iznenadi. Na jaso stopi srna z mladiči. Gleda in oprezuje, če je vse varno, pa se potem družinica začne pasti. Po nekaj minutah se na jasi pojavi še srnjak in nepremično obstoji. Daljnogled mi pokaže, da je pravi.

Počasi dvigam puško k licu in mušica drsi po plečetu navzgor, zaustavi se in umiri. Rezek pok prekine večerno ptičjo pesem in odmev se vrne iz doline. Srnjak se je zgrudil v ognju. Vse je utihnilo, le lahen vetrič je pozibaval vrhove smrek. Počasi sem stopil k srnjaku, ki je negibno ležal in po licu mi je zdrsel solza. V gobček sem mu djal zadnji grizljaj, sebi pa okrvavljeno vejico za klobuk. Na tiso deščico sem pritr dil trofejo, ki me bo vedno spominjala, na 21. avgust 1967, ko sem uplenil prvega srnjaka.

Marjan Gajšek

Kapitalen jelen je bil uplenjen 17. septembra 1967 v revirju Rog. Nepravilni šestnajsterak je po mednarodni formuli ocenjen z 219,82 točke. Star je bil 13 let in očiščen ter brez glave tehtal 173 kg. Za slovenskim prvakom z 224,09 točke, ki je tudi iz gojitvenega lovišča »Rog«—Kočevje, je to najmočnejše jelenovo rogovje v Sloveniji.

Ciril Štrumbelj, GL »Rog«

Veverice

Imam sosedu, železničarja v pokojku, ki je vnet opazovalec narave, o čemer sem se sam večkrat prepričal. Ker je tudi vnet čebelar in gobar, prehodi vsak dan velik del lovišča LD Laze, ko gleda, ali že medita hoja in smreka, pa mi vedno poroča o gibanju divjadi. Pred nedavnim mi je tole povedal: Na Petrovo, 26. VI. letos, sem šel po gozdni poti, ki pelje od glavne ceste Logatec—Rakek v gozd, prav blizu železniške postaje Planina. Presenečen sem ob-

stal, ko sem opazil da po poti proti meni prihaja skupina veveric, tako tesno skupaj, da so bile vse na površini kvadratnega metra. Dvajset korakov pred menoj so se ustavile in imel sem dovolj časa, da sem jih preštel. Bilo jih je deset! Vse so bile enako velike in temno rjave. Pomislil sem, kaj bi dal, da bi prizor lahko fotografiral. Ko sem jih znova preštel, so krenile vse na desno v goščavo. Kakor ukopan sem še nekaj časa stal na mestu in premišljeval o tem čudnem dogodku. Veverice so pri nas že redke in malokdaj jih človek vidi in še redkeje najde kak oglođan češarek. Sklenil sem, da naslednji dan zopet pregledam omenjeni okoliš za vevericami. Čeprav sem to nekajkrat storil, nisem videl nobene več.

prof. J. K.

Nekaj o jazbecu

Življenje tega ponočnjaka je med nami lovci še dokaj neznano, ker se z njim podnevi le redko srečamo. Ne vemo niti za gotovo, kdaj je njegova prava plemenitev. Vemo pa, da je jazbec v vseh naših loviščih dobro zastopan. Tudi lov nanj je težaven, a tembolj zanimiv. Sicer ga lovski zakon ne štiti z lovopustom in posamezniki ga imajo za roparja prve vrste. Pa le ni tako škodljiv, saj vemo, da so na njegovem jedilnem listu v glavnem žuželke in sadeži. Ogrci pa so mu prava poslastica. Največ škode naredi kmetom na koruzi in grozdju. Če pa že napravi nekaj škode na zaščiteni divjadi, mu tega ne očitajmo, saj nam v jeseni to poplača s svojim kožuhom. Zato se mi ne zdi prav, da ga nekateri lovci vse leto vznemirjajo in preganjajo v njegovem samotnem domovanju. Ko pa pride jesen in je dozorel njegov kožuh, je šele pravi čas, da se lotimo dela. Čakanje ob jazbini ali koruzni njivi ob mesečini nudi lovcu poseben lovski čar. Tudi lov v pasti je zanimiv. Meni pa je še posebno pri srcu lov nanj s psom jamarjem.

Naj opišem eno izmed šestih doživljenj pri lovu na jazbeca lanske jeseni: Bilo je 14. decembra. Po močni odjugi se je jel sneg hitro taliti. S tovarišem Novakom sva se dogovorila, da malo pogledava za divjimi prašiči in odšla sva vsak v svoj konec lovišča. Nisem bil še daleč od vasi, ko mi prečka pot svež jazbečji sled. Pes Bori je sled ovohal in močno nategnil jermen, kar je kazalo, da je šel tod jazbec ravno pred dnem. Kaj, če bi malo pogledal za njim, sem si dejal in jo mahnil po sledu. Pa ni bilo treba daleč, saj je sled vodila naravnost v bliž-

nje skalovje. Sprčil sem psa, ki jo je urno ucvrl v skalovje in že se je začela srdita borba. Nekaj časa se je čul pasji lajež iz jazbine, potem je vse utihnilo. Bal sem se, da ni jazbec psa preveč zdelal ali pa, da jo je jazbec popihal v drug rov. Pa zaslissimi pri vohu neko hropenje. Bil sem nekoliko presenečen, ko zagledam psa, ki vleče še živlega jazbeca ritenski proti izhodu. Brž sem mu priskočil na pomoč, zgrabil jazbeca za rep, ga potegnil na plan in umiril. Lov je trajal komaj deset minut. Jazbec je bil mladič, a krepek, saj je tehtal 10 kilogramov.

Podobnih doživljajev bi lahko še več opisal, a vsi so si podobni in vsi imajo za žival tragičen konec. Pa so vseeno lepi in zanimivi.

Jože Zajc
Mali Korinj, p. Zagradec

Letošnji srnji prsk

Kako je potekal srnji prsk drugod, mi ni znano, ker sem klical le na območju dveh lovskih družin, Vurmat in Kapla. Zdi se mi, da je bil celoten potek zmeren; čutiti ni bilo tiste živahnosti v gonji, ki je bila prejšnja leta. Značilne kroge je bilo opaziti šele sredi avgusta. S klicanjem sem pričel konec julija in sem klical več ali manj do srede avgusta, zlasti v ranih jutrih.

Nedelja, 30. julija, LD Kapla, predel Ležančevo-Bebarjevo. Na prvem mestu mi je ob 4.53 pritekel šesterak, na drugem mestu mi je ob 5.35 skočil drugi šesterak, ob 5.52 na istem mestu 2—3 letni šesterak. Po šesti uri se ni odzval noben srnjak več, le ob 10. uri mi je na klic pritekla srna. Proti večeru ni bilo nobenega odziva.

Ponedeljek, 31. julija, predel Gradišnikovo-Koglarjevo. Od 4.30 do 10. ure ni reagiral noben srnjak. Na dveh mestih sem videl, da je srnjak gonil srno.

Torek, 1. avgusta, predel Kočuninkovo-Žlagerjevo. Ob 5.40 se je odzval šesterak. Ob 6. uri je na drugem mestu ponovno pritekel isti srnjak in še na tretjem mestu ob 6.50. Sicer se vse dopoldne na klic ni nič drugega zganilo.

Sreda, 2. avgusta, predel Čumanovo-Vodomovo. Na tretjem mestu je ob 6.40 skočil srnjak, me opazil in odskočil. Klical sem še nekaj časa brez uspeha.

Četrtek, 3. avgusta, predel Kočuninkovo-Koglarjevo. Na prvem mestu je ob 5.15 skočil šesterak, potem nekaj časa klicanje brezuspešno. Ob 9.45 uri se je odzval šesterak z iznakaženim desnim rogom in sem ga odstrelil.

Petek, 4. avgusta, predel Ležančevo-Vodomovo. Z menoj je bil

član družine R. G., da odstrelil srnjaka. Ob 5. uri se je odzval šesterak, ki ga je član zgrešil. Čez čas je na istem mestu skočil kakih 7—8 let star srnjak, ki ga pa član ni mogel streljati. Dopoldne potem ni bilo več odziva.

Sobota, 5. avgusta, LD Vurmat, predel Krofovo. Ob 5.30 sem videl gumbarja, ki se na klic ni odzval. Ob 6.35 pa mi je skočil srnjak, ki ga nisem mogel oceniti. Zatem ni bilo več odziva.

Nedelja, 6. avgusta, LD Kapla, predel Doršenkovo. Spremljal sem člana S. G. na odstrel. Že rano je jelo deževati. Šele ob 9.15 se je odzval srnjak, a takoj odskočil. Zaradi dežja sva klicanje opustila. Popoldne ni deževalo in na drugem mestu je po daljšem klicanju ob 16.50 uri prišel srnjak, ki ga je član odstrelil. Pod večer ni bilo odziva.

Ponedeljek, 7. avgusta, LD Vurmat, predel Lampredovo-Žlekovo. Ob 6. uri mi je skočil srnjak, prišel v veter in odskočil z glasnim bokanjem. Potem ni bilo več odziva. Spotoma sem videl srnjaka in srno na ležišču.

Torek, 8. avgusta, predel Hajnčevo. Na drugem mestu je ob 7. uri prišel na klic nepravilni šesterak, ki sem ga odstrelil.

Sreda, 9. avgusta, LD Kapla, predel Fuks luknja-Strčevo. Od jutra do pod večer brez uspeha. Ko sem se proti večeru vračal, mi je na travniku ob 20.15 daljnogled pokazal na kakih 250 metrov srno in srnjaka. Oglasil sem se z vekom mladiča in srna jo je takoj ubrala proti meni in za njo srnjak. Kakih 30 korakov pod mano sta jela tekati in srnjak je potem v petih minutah srno štirikrat zaskočil. Podobnega ne poznam, saj je navadno zaskok enkrat.

Četrtek, 10. avgusta, klical od 8. do 11. ure brez odziva.

Petek, 11. avgusta, je bil prav tako prazen dan.

Sobota, 12. avgusta, LD Vurmat, predel Kavbejevo-Krofovo. Že na prvem mestu mi je ob 5. uri pritekel šesterak. Na drugem mestu je ob 6. uri prignal srnjak srno, ob 6.30 pa mi je spet skočil šesterak. Ob 7.25 se je na tretjem mestu pojavil šesterak, ki sem ga bil priklical na prvem mestu, ob 8. uri se je taisti srnjak ponovno odzval. Ob 8.25 je na drugem mestu srnjak prignal srno. V Lampredovem mi je ob 9.55 prišel šesterak. Po 10. uri nisem več klical.

Nedelja, 13. avgusta, predel Viltuž. Zjutraj sem spotoma na psvet LD Vurmat brez uspeha klical; kmalu je začelo deževati. Ko sem se vračal, mi je ob 12.20 prišel na klic star šesterak. Potem nisem ta dan več klical.

Ponedeljek, 14. avgusta, LD Kapla in Vurmat, predel Marajhovo-Žlekovo. Klicanju se ni odzval noben srnjak.

Torek, 15. avgusta, predel Gradišnikovo-Koglarjevo. Na četrtem mestu mi je ob 7.30 skočil srnjak, me opazil in za slovo od letošnjega klicanja pozdravil s krepkim baobao.

Vsega sem priklical 19 srnjakov, ne všteti tisti, ki so mi večkrat skočili. Nekateri trdijo, da je klicanje v ranem juliju zelo uspešno. Zase sem in bom mnenja, da pre zgodnje muziciranje v določenem predelu lahko pokvari klicanje v pravem času.

Pri nas prsk ni bil ravno najboljši. Za slabo odzivanje srnjakov je verjetno vzrok vznemirjanje po gobarjih in gozdnih delih, brnenje motornih žag in drug nemir, delno pa tudi neugodno spolno razmerje.

Peter Rihter

O letošnjem prsku srnjadi

v revirju Bistra, gojitveno lovišče »Ljubljanski vrh«. Prve znake prska sem opazil v drugi polovici julija. 27. jul. sem med 10. in 11. uro priklical dva srnjaka. 28. julija sem priklical srnjaka in dve srni, ki sta vodili vsaka po dva mladiča. 29., 30., in 31. julija sem lovskim gostom priklical po enega srnjaka. 2. avgusta ni bilo odziva, 3. avgusta pa le popoldne in sta skočila dva srnjaka. 4. avgusta popoldne sem priklical enega srnjaka, 5. in 7. avgusta nič; 9. in 10. avgusta po dva srnjaka, zadnja dva v dežju. 11. avgusta so se odzvali štirje srnjaki, 12. avgusta dva. 13. avgusta sem priklical srnjaka in srno. 14. in 15. avgusta se srnjaki niso več odzivali. V tem revirju se je letos na klic odzvalo vsega 35 srnjakov, 4 srne in 4 mladiči.

Fr. Krašovec

Stoletna lipa na Zgornji Polskavi

Poročali smo, kako se je na stoletni lipi pred šolo na Zgornji Polskavi v trohnela dupla starinskih vej vgnezdila družina sov, na katerih pa se je vežbal novopečeni polskavski lovec v streljanju. Z majhno zamudo prinašamo sliko te zanimive stoletne lipe, na kateri je videti, kako je ostarelo drevo, porezano zopet poglalo nove, mlade veje okrog že trohnelih vej in dupel, v katerih so našle sove dobrodošlo streho in gnezdo. Letos je osamela samica kljub temu izvalila kar tri mladiče, ki so zrasli v duplih in potem odleteli v svoje nove domove. Šolski otroci so z zanimam-

njem opazovali novi rod šolskih sov na križišču cest proti Slovenski Bistrici, Pragerskemu in Mariboru. Obljudeno križišče pred šolo sov kljub velikemu ropotu motornih vozil ni motilo. Lipa je s svojimi številnimi prebivalci v duplih: sovami, škorcji, brglezi in drugimi pticami pevkami dobro uspevala in se tudi bogato razcvetela.

a. r.

Kako sem ustrelil prvega zajca

Od očeta, strastnega lovca, sem tudi jaz podedoval lovsko žilico. Toda v času italijanske okupacije je bil lov zame le sen. Nemci in fašisti so nam bili vedno za petami. Bil sem tedaj doma, ker sem imel funkcijo na terenu. Lovske organizacije nikjer, divjad od nikogar zaščitena, a zajcev mnogo. Saj jih nihče ni streljal, ker so puške našega okoliša, ki so bile na karabinjski postaji, zgorele s tovornjakom, na katerem so bile naložene za odvoz. Vedno pa sem tuhtal, kje bi dobil lovsko puško. Nekega dne v jeseni 1944 me pokliče sosed: Veš, imam staro puško, a le cev, drugo je segnilo in razpadlo. In mi prinese cev. Za tiste čase si lepšega darila nisem mogel želeči. Cev je bila od prednjače, drugo sem vse sam napravil.

Zajca sem izsledil v ložu na bregu potoka; na drugem bregu je sosed sekal drva. Tudi on je bil sin lovca, pa ga vprašam, ali bi smel tukaj ustreliti zajca. No, pa daj, pravi, bomo videli, kakšen strelec si — kje imaš pa puško. O, ni daleč in iz bližnjega grma potegnem mojo »protiletalsko — dolgocevnico«. Proti zajcu grem na 10 kora-

kov, pomerim in sprožim. In glej, nič groma, šibre so padle dva metra pred mene. Pokličem soseda in pravim: Ivan, pazi mi na zajca, grem domov po municijo. Prinesem municijo, nabašem, grem spet pred zajca, sprožim in spet počí zgolj netilka. Še trikrat zamenjam netilko, a vedno počí le ta. Pa reče sosed, ki je gledal z drugega brega: Grem jaz po mojo, to se pravi po očetovo puško. In res prinese staro dvocevko kalibra 12 ter vpraša, kje je zajec. Vidim ga, rečem, a počakaj, da prej še jaz sprožim. Toda spet se vname samo netilka. Tedaj opazim, da je bilo tudi zajcu dovolj tega špasa, pa se prične krčiti in pripravljati za skok. Ker sosed še ni mogel ugledati zajca, vržem svojo puško vstran, pograbim sosedovo iz njegovih rok, pomerim, sprožim in zajec se prekucne iz loža. Seveda to ni bilo lovsko pravično, a za tisti čas, ko je bilo sleherni dan dosti manj pravičnega, to ni bilo nič. Tako sem uplenil prvega zajca.

Viktor R.
Kocjančiči, p. Dekani

Rep v žepu, lisica ušla

Lepega septembrskega dne je eden lovcev v zgodnjih dopoldanskih urah nadzoroval silažno koruzo, v kateri smo na novo vzrejali fazane. Pa smo zvedeli, da jih »obiskujejo« lisice. Da bi se lovec o tem prepričal, je ob robu gozda splezal na nekoliko višjo jablano, ki mu je nudila skop razgled med koruzo in gozdom. Kmalu zagleda lisico ob robu koruze, ki se po lističe previdno smuka proti njemu. Spremljana s pripravljeno lovčev puško je šla svoji smrti naproti. Ko odjekne strel, lisica po krajšem skoku obleži. Ker kožuh še ni bil uporaben, se je uplenitelj zadovoljil z repom, kot dokaz za točko. Odrezani rep spravi v žep, lisico pa prisloni ob jablano, s katere jo je ustrelil. Po pokajeni cigareti ga spreleti misel, če je morebiti v koruzi še katera. In res, lovška strast in pričakovanje druge lisice ga potegneta znova na jablano. Toda iz koruze se ni nič ganilo, pač pa se je zganila brezrepa ob jablani in v dolgih skokih zginila v gozd.

Jože Kolmančič

Maček in ptič

Nisem lovec, pač pa večkrat prebiram glasilo Lovec, ki prinaša mnogo zanimivih doživljajev. Naj še sam enega povem: Letos spomladi sem bil s prijateljem na vrtu in nisem niti opazil, da se nahaja v bližini naš maček, ki je

»lovec in pol«. Naenkrat je naradil nenavaden maneuver in že je imel ptička, kovačka. Maček pa je bil premalo previden in plen mu je ušel. Vendar mu je bil maček menda pokvaril »propeler«, da se ptič ni mogel dvigniti več ko kake tri metre in je zato zletel skozi vrtno žično ograjo. Potem je začel rahlo padati in po kakih 40 metrih letel tako nizko, da bi ga zasledujoči maček že lahko dosegel. Ptič pa ni zletel v grmovje, pač pa zakrožil, letel nazaj skozi mrežo in naprej ven iz vrta. Ker je moral maček znova preko ograje, je zgubil na času in ptička iz oči. Ptič je pristal nekaj metrov od vrta sredi kolovoza in obmiroval, da ga zaradi barve skoraj ni bilo ločiti od rjavih tal. Maček je pri zasledovanju tekel le meter mimo ptiča, ki se ni ganil. Na travniku je maček obstal, ker je zgubil sled in se obrnil nazaj naravnost proti ptiču. Ptič je to opazil in takoj odletel, ker je očitno prišel medtem do moči ter se tako rešil.

Ivan Kolar

IZ LOVSKE ORGANIZACIJE

Nova lovška kočja LD Kobarid

Dne 26. jan. 1967 je članstvo LD Kobarid na svojem sestanku sklenilo, da zgradi lovsko kočjo na Starijskem vrhu, na grebenu kobariškega Stola, na višini okoli 1200 m. Pobočje Starijskega vrha je bogato z divjadjo, zlasti srnjadi je dovolj, ima pa tudi velikega petelina, nekaj ruševcev, kotorn in jerebov. Tudi divji prašiči so čisto gostje tega področja. Izbiro gradbišča je narekovala potreba po čim boljšem nadzoru lovišča in čuvanju divjadi ter ugodna sončna lega za odpočitek članov družine. Pred začetkom gradnje je družina morala očistiti 6 km znamenjenega kolovoza od planine Božica do gradbišča. Koča je bila zgrajena v dveh mesecih v glavnem s prostovoljnimi delom članov v 1775 delovnih urah, ne da bi bili pri tem všteti prevozi. V istem času so člani tudi pomagali s 316 delovnimi urami pri košnji in sušenju sena lovskemu tovarišu, ki se je pri delu za kočjo ponesrečil. Od 46 članov jih je aktivno sodelovalo 34. Glavno zaslugu pri uspešni gradnji kočje imajo starejši člani, štirje upokojniki z 886 delovnimi urami. Nekateri

Pred kočo
LD Kobarid

Foto F. Sturm

mlajši člani niso sodelovali. Koča ima 6 ležišč z jogi blazinami, kuhinjo, prostoren kot za jedilnico, vodovod in na podstrešju večje skupno ležišče. Od koče je čudovit razgled na dolino Nadiže z breginjiskim kotom, na Furlansko nižino do Vidma, v Soško dolino od Kobarida do Tolmina in na dober del Julijcev. Dne 3. sept. t. l. je bila skromna slovesnost ob otvoritvi koče, ki so se je udele-

žili predstavnika občinske skupščine Tolmin, številni občani in mladina iz Kobarida in okolice.

Št.

Prehodni pokal za letos LD »Prežihovo«

Ob letošnjem turističnem tednu v Črni na Koroškem je bilo ob bogatem celotedsedenskem programu organizirano tudi tradicionalno streljanje na umetne golobe, ki vedno privabi mnogo tekmovalnih ekip, zlasti pa simpatizerjev iz bližnje in daljne okolice. Tekmovalo je 10 ekip in posamezniki. Med posamezniki je zmagal Šumah, LD »Bistra«, pred Osojnikom, LD »Bistra« in Kotnikom LD »Prežihovo«.

Od ekip je zmagala LD »Prežihovo« Kotlje v sestavi:

Kotnik 10 zadetkov, Logar 9, Burjak 9, Kolmančič 9, skupaj 37 zadetkov od 40 možnih. Ekipa LD »Peca« je zaostala za eno točko. Zaporedje najboljših ekip od desetih udeleženih je:

1. LD »Prežihovo«, 2. LD »Bistra«, 3. LD »Peca«, 4. LD »Čakovec«. Za dobro in brezhibno organizacijo prireditve gre zasluga LD »Bistra« in turističnemu društvu Črna na Koroškem.

Jože Kolmančič

Tekmovanje v streljanju na umetne golobe

Lovska družina Velika Nedelja je priredila v nedeljo, dne 3. septembra 1967, na Otoku pri Veliki Nedelji prvič veliko meddružin-

ske nagradno tekmovanje v streljanju na umetne golobe. Tekmovanja se je udeležilo 20 lovskih družin. Zastopane so bile tudi lovске družine iz bratske republike Hrvatske ter lovška družina iz Raven na Koroškem, s katero že dalj časa vzdržujemo prijetne tovariške stike.

Tekmovala so ekipe in posamezniki. V ekipnem tekmovanju je dosegla prvo mesto LD »Jože Lacko« Ptuj. Drugo in tretje mesto sta si delili LD Podgorci in LD Vinica, SRH. V tekmovanju posameznikov si je priboril prvo mesto Alojz Gojkovič, LD Starše, drugo mesto Ivan Kamenar, LD »Zelendvor« Petrijanec in tretje mesto Franc Lihtenwalner, LD Kog.

Skupinsko je tekmovalo 20 ekip, posameznikov pa 48. Lovske ekipe so prejele pokale, posamezniki pa praktična darila. Po tekmovanju se je razvila lovška zabava ob obilni udeležbi gostov.

Želimo si še več takih tovariških srečanj, kjer se lovci med seboj spoznavamo in gojimo lep lovski šport.

Jože Rajšp

Dvajsetletnica LD »Stol«

Minilo je 20 let, odkar so se neke nedelje sestali v bivši gostilni »Pri Urbanovcu« v Zabreznici prijatelji lova in ustanovili Lovsko družino »Stol«. Sešli so se ljudje, ki so se ukvarjali z lovom že pred prvo svetovno vojno ali med obema vojnoma in ljudje, ki so nosili v sebi ideje in pojmovanja kot plod udeležbe v revoluciji. Vse je bilo treba znova začeti. In dve lepo urejeni lovski koči pričata o nesebičnem in požrtvovalnem delu lovcev, kakor so Rado Pintar, Jože Nadižar, Ivan Avsenik, Franc Močnik, Alojz Enoh, Ivan Kržan, Anton Zupan in Slavko Dolar, ki so v lovski družini od ustanovitve in so ob tej slovesnosti prejeli spominske plakete. V slavnostnem govoru je Rado Pintar na Gojzdecu nad Rodinami med drugim dejal: »Menim, da je naše članstvo doseglo zaželeno raven, ki ne potrebuje več ostro napetih vajeti. Zato naj se tudi v lovski organizaciji razvija in uveljavlja samoupravni sistem.« Slovesnosti na Gojzdecu, v nedeljo, 10. IX. t. l., so se udeležili tudi predstavniki LD Jesenice, Begunjsčica in Jelovica. V imenu LZ Kranj pa je lovcem čestital predsednik Miloš Kelih. Po svečanosti so lovci v veselem razpoloženju preživeli prijetno popoldne.

Jože Vidic

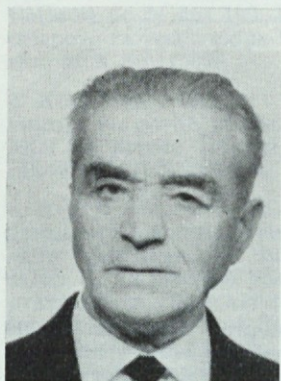
Na Gojzdecu pod Stolum

JUBILANTI

Lojze Šiker, član LD Kamnica pri Mariboru, 55 let lovec, dolgoletni starešina in po osvoboditvi njen glavni organizator, praznuje svojo 75-letnico, pa odličnemu lovcu in vzornemu tovarišu želimo še mnogo srečnih let in »dober pogled«!

Člani LD Kamnica — S. Č.

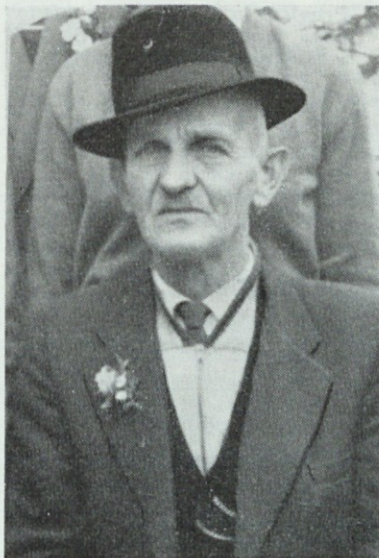
Francu Markoviču, članu LD Velika Loka, aktivnemu članu družine in lovskega čuvaju, iskreno čestitamo k njegovi 70-letnici in mu želimo še mnogo osebne sreče in lovskega užitka!

Člani LD Velika Loka — I. P.

UMRLI

Vili Jonke, član LD Dobrna in večletni blagajnik družine, je v 50. letu starosti odšel v večna lovišča. Dobremu tovarišu časten spomin!

LD Dobrna — R. C.

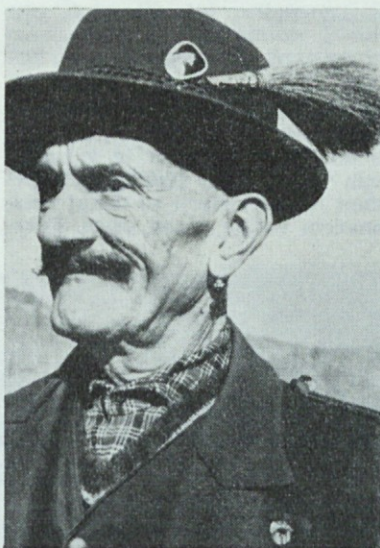

Franc Žvikart, član LD »Zeleni vrh«-Vuzenica, je v 75. letu podlegel bolezni. Pokojnika bomo kot gojitelja divjadi in iskrenega tovariša ohranili v lepem spominu.

LD »Zeleni vrh«-Vuzenica,
F. P.

Franc Blažič, član LD Kanal, nas je v 63. letu starosti za vedno zapustil. Lovstvu in gozdarstvu predanega tovariša bomo stalno pogrešali na pogonih, zlasti na divje prašiče. Spoštovanemu pokojniku ohranimo trajen spomin!

Člani LD Kanal

Anton Cviki, član LD Dobrna, 45 let lovec, je 77 let star zapustil svoje lovske tovariše. Vedrega tovariša ohranimo v lepem spominu!

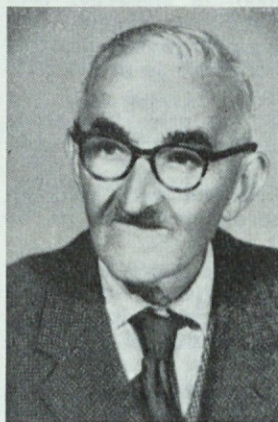
LD Dobrna — R. C.

Alojz Grandošek, član LD Poljskava, se je za vedno poslovil. Pred pol leta smo mu čestitali k življenjskemu jubileju, a sedaj zglednega lovca in iskrenega tovariša ni več med nami. Za vse, kar si tako nesebično storil za napredek lovskega v naši družini, nam ostaneš trajno v hvaležnem spominu!

Člani LD Poljskava — T. F.

Alojzij Lovšin iz Vinic, član LD Sodražica, je v 62. letu starosti med poljskim delom nenadno preminil. Ko se je vrnil iz partizanskih vrst, je takoj stopil v lovske vrste in bil v družini član upravnega ali nadzornega odbora. Dobremu tovarišu naj bo lahek večni pokoj!

Člani LD Sodražica

Jože Slatinšek, najstarejši med ustanovitelji LD Gornji grad in njen častni član, je v 85. letu odšel v večnost. Pokojnik je bil domala 70 let lovec in se je do zadnjega udeleževal na vseh področjih lova. Odlikovan je bil z Znakom za zasluge. Dragi Jože, naj ti bo lahko domača zemlja!

Člani LD Gornji grad

LOVSKA KINOLOŽIA

POROČILO

o razstavi goničev
1. oktobra 1967 v Novem Sadu

Razstavljenih je bilo: 43 balkanskih goničev, 15 kratkodlakih istrijancev, 6 tribarvnih goničev, 2 bosanska braka in 10 posavcev. Ocenjevali so:

V prvem krogu balkance — mr. Slobodan Mladenović,

v drugem krogu istrijance — dr. Oto Rohr,

v tretjem krogu tribarvne goniče — Jovan Matovič,

v četrtem krogu posavce in nekdanje kelte — Mujo Mujazinovič. Iz Slovenije so bili razstavljeni samo kratkodlaki istrijanci, in to: 1 pes izpod 15 mesecev, ocenjen prav dobro in proglašen za mladinskega prvaka; lastnik Adolf Ivanc iz Sodražice je prejel zlato medaljo;

7 goničev in 4 psice iz razreda zrelih psov, starih nad 15 mesecev.

Vsi psi iz razreda zrelih so dobili odlične ocene, prvaštva pa so dosegli:

BOJKO, lastnik Anton Štimec iz Pirč pod Kočevjem — pes je bil razglašen za prvaka Jugoslavije, lastnik je pa prejel pokal in zlato medaljo;

ŽONI, lastnik Alojzij Koprivec iz Velikih Lašč — pes je dosegel prvaštvo Srbije, lastnik je prejel zlato medaljo;

BRKO, lastnik Tone Hren iz Soštanja — pes je dosegel prvaštvo Novega Sada, lastnik prejel zlato medaljo.

Oče prvo- in drugonagrajenega, **GERO**, je bil odlično ocenjen, a za prvaštvo prestar.

Od psic je bila:

AŠKA, lastnik Tone Hren iz Soštanja, proglašena za prvaka Jugoslavije, lastnik je prejel zlato medaljo in knjigo »Moj pes«, dar Kluba za goniče;

Jaga Travnogorska, lastnik Franc Mivšek iz Sodražice, proglašena za prvaka Srbije; lastnik je prejel zlato medaljo, medtem ko prvaštvo Novega Sada psicam ni bilo podeljeno.

Dr. J. Lavrič

Društvo ljubiteljev ptičarjev prosi lastnike psov, da pošljejo slike psov ptičarjev ali šarivcev za uvrstitve v kroniko. Zaželene so slike psa pri delu ali na terenu. Pošljite na naslov: Društvo ljubiteljev ptičarjev, Ljubljana, Župančičeva 9/II.

Pregled in preizkušnja zasnov psov jamarjev, 18. junija 1967 v Stožicah pri Ljubljani

Pri Ornitološkem zavodu v Stožicah se je zbralo 27 vodnikov-lastnikov, ki so privedli 27 psov in sicer 16 lovskih terierjev, 5 resastih foksterierjev, 2 kratkodlaka jazbečarja, 2 resasta jazbečarja in

2 špringer španjela. Zunanost obeh špringer španjelov je ocenil dr. Janko Lavrič, enako tudi zasnovo za delo v rovu, zunanost jamarjev pa podpisani. Ob prisotnosti tajnika in kinološkega referenta Zveze LD Ljubljana je Jurij Verovšek navzočim pojasnil pomen in namen ocenjevanja in preizkušnje naravnih zasnov.

Ocene zunanosti:

LOVSKI TERIERJI:

ocena	psi	psice
prav dobro / odlično	2	1
prav dobro / prav dobro	3	1
dobro / prav dobro	—	4
zadostno / dobro	1	3
nezadostno / zadostno	—	1

RESASTI FOKSTERIERJI:

prav dobro	2	2
zadostno	—	1

KRATKODLAKI JAZBEČARJI:

prav dobro	2	—
------------	---	---

RESASTI JAZBEČARJI:

prav dobro	1	—
nezadostno	1	—

Izid preizkušnje za delo v umetnem rovu bo objavljen jeseni, ko bodo psi preizkušeni še v zasnovah za delo na planem. Pregledani lovski terierji so dokaj neizenačeni v tipu, zlasti psice. Foks-

terierji so prav lepi, toda tik na zgornji meji dopustne višine. Jazbečarji, kratkodlaki kakor resasti, so po zunanosti lepi. Lovci-vodniki imajo pravilen odnos do psov, kar nelovci niso pokazali.

Foto P. Dobrila

Vse priznanje organizatorjem za uspelo prireditev! Za strokovne nasvete se obračajte (v dopoldanskih urah) na Klub ljubiteljev jazbečarjev in terierjev v Ljubljani, Zupančičeva 9.

Jurij Verovšek,
kinol. sodnik

SKLEPI

I. plenuma Kinološke zveze Slovenije, dne 16. 9. 1967:

1. Ugotovljeno je bilo, da ima strokovni svet samo posvetovalno pravico, kar je nepravilno. Sklep je, da je treba v Statutu (praviilih) tozadevne določbe spremeniti, tako pri Kinološki zvezi kakor pri JKS. Strokovni svet odloča v strokovnih zadevah dokončno.

2. Kinološka zveza Slovenije prispeva za razstavo psov v Novem Sadu 3 pokale in sicer:

a) za najlepšega nemškega kratkodlakega ptičarja,
b) za najlepšega kratkodlakega istrskega goniča in
c) za najlepšega jugoslovanskega ovčarja.

Prispeva za 12 vodnikov-lovcev, ki bodo peljali svoje pse na razstavo v Novi Sad (Sodražica 8, Celje 4) po N din 100. Prav tako prispeva za vodjo ekipe N din 100, skupaj N din 1300.

3. Kinološka zveza Slovenije vztraja po svojih predstavnikih v JKS na prenos izdajanja rodovnikov za SR Slovenijo.

4. Ker je potrebno pravilnike in statute prilagoditi novim zakonskim določilom, je bil sprejet sklep, da se predlogi zberejo, pripravijo in predlože komisiji, v katero so bili izvoljeni Slavko Kovač, dr. Janko Lavrič, Jože Škofic in Jurij Verovšek.

5. Kolikor lovske družine, katerih člani so vzreditelji in lastniki lovskih psov, niso povezane v področne lovske zveze ali naprej v Lovsko zvezo Slovenije, ne morejo uživati ugodnosti ob plačilih. Kolikor torej niso člani pri LZS, plačujejo za storitve Kinološke zveze Slovenije normalne takse. Lovske družine, ki so izven LZS in so kinološki prispevek plačale neposredno same, jih je o tem sklepu obvestiti. Denar, ki so ga plačale, se obračuna z morebitno takso, preostanek pa jim je na voljo.

6. Predlagano je bilo, da se v Ljubljani organizira mednarodna razstava psov vseh pasem. Plenum je sprejel predlog, da se razstava izvede v juniju ali septembru 1968, pod pogojem, če bo

dovolj finančnih sredstev. V pripravljani odbor so določeni: Franjo Bulc, Vladimir Pleničar, Pavel Cvenkel, Saša Kovač, Jurij Verovšek, Viktor Koritnik, Rudolf Bernik, Jože Škofic in Slavko Perčič. Če bo možnost za izvedbo razstave, se v odbor pritegne še druge tovariše.

7. Za izvedbo II. mednarodnega tekmovanja službenih psov v Slovenski Bistrici je bila določena subvencija v znesku N din 250.

8. V upravni odbor Kinološke zveze Slovenije je bil kooptiran podpredsednik Zveze klubov za vzrejo športnih in službenih psov Janez Hojan.

Kinološka zveza Slovenije

Za dobre odnose med nemškimi in slovenskimi kinologi

Predsednik Deutsch-Kurzhaar-Verband dr. Friederich Byhain iz Nürnberga je bil od 2. do 6. avgusta na obisku pri slovenskih kinologih.

4. avgusta je v Ljubljani predaval o tekmah kratkodlakih nemških ptičarjev. Nato je sledil še barvni film o tekmah v Nemčiji in na Češkem. Ob zaključku je dr. Byhain razdelil med poslušalce nekaj zvezkov »Karzhaarbletter«. Po končanem predavanju je Društvo ljubiteljev ptičarjev priredilo v restavraciji »Slavija« prijateljski večer, katerega so se udeležili tudi sodniki, sodniški pripravniki in vodniki. Kinološko zvezo Slovenije je zastopal predsednik Franjo Bulc. Ob tej priložnosti je predsednik DLP Vladimir Pleničar pozdravil gosta dr. Byhaina in mu izročil v imenu DLP zlato društveno plaketo in društveni znak z željo, da bi dobri odnosi med nemškimi in slovenskimi kinologi še nadalje obstajali v ko-

rist pravičnega lova. Dr. Byhain se je zahvalil za topel sprejem in povabil naše sodnike in vodnike na 3. internacionalno tekmovanje kratkodlakih ptičarjev, ki bo 20., 21. in 22. oktobra 1967 v Kehlju. Obljubil je tudi, da nam bo za osvežitev krvi poslal 1 psa in 1 psico. V spomin na prijetno srečanje je podelil predsedniku DLP Vl. Pleničarju zlati znak Kurzhaar-Verbanda.

Naslednji dan je dr. Byhain obiskal Kinološko zvezo Slovenije in se do podrobnosti zanimal za delo naše kinološke organizacije.

V. P.

PRIJAVLJENE PARITVE

1. Resasti jazbečarji:

Bako Belovodski JRJos 311, bil na tekmi — Čila Ločniška JRJos 326, leglo 23. 8. 1967, vzreditelj Anton Esih, Sentvid, p. Grobelno.

2. Lovski terierji:

Doš JRLT 3017 — Ena JRLT 2870, leglo 10. 10. 1967, vzreditelj Albin Kucler, Ljubljana, Ulica L. Pesjakove 16.

ODLIKOVANJA

Plenum Kinološke zveze Slovenije 16. 9. t. l. je odlikoval več zaslužnih organizacij in kinologov. Z redom I. stopnje so bili odlikovani:

Lovska zveza Slovenije v Ljubljani, Lovska zveza Kočevje, Vladimir Pleničar in Janez Klemenčič. Z zlatim znakom so bili odlikovani:

Miroslav Zidar, Janez Hojan, Stane Bradač, Adolf Nosan, Jože Komarčar, Valter Šehel, Otmar Villefort, Hans Feichter in dr. Friederich Byhain.

Kinološka zveza Slovenije

Dr. Fr.
Byhain
(desno)
in
Vl. Pleničar

*Gonjači
s plenom
inozemskih
lovcev*

Foto
J. Ivanjšič

Cenik za lov inozemcev v loviščih LD Slovenije

Vse informacije glede lova se dobe pri Lovski zvezi Slovenije, Ljubljana, Župančičeva ulica 9, telefon 21-245

I. Splošne določbe

Dnevne lovne pristojbine in odstrelne takse se pre-računavajo v dolarje ali druge devize in plačujejo na podlagi dolarja. Uplenjeno divjad more lovski gost odkupiti po določenih cenah.

Dnevna pristojbina za enega gonjača ali nosača je 3 dolarje. Lovska družba do pet gostov plača pri lovu na malo divjad za uporabo šolanega psa na dan takso 5 dolarjev. Lovske družbe z več kot 5 lovskimi gosti ne plačajo te takse. Morebitne stroške za uporabo avtomobila, čolna, voza, konja in druge podobne usluge plača lovski gost posebej po dogovoru.

Prav tako se za bivališče in prehrano plača posebej. Inozemski lovski gost, ki upleni kapitalen gost divjadi, je dolžan, da na lovskih razstavah pod trofejo navede ime revirja in države kakor tudi datum uplenitve.

Trofeje se ocenjujejo po obrazcu Mednarodnega lov-skega sveta (CIC), »madridski obrazec«.

Jelenjad se sme streljati do največ 150 metrov raz-dalje in sicer le iz risane cevi in najmanjšega ka-libra 7 mm ter 250 kgm zadetne moči na 150 metrov.

Srnjad in gamsi se smejo streljati le z risanico, ka-tere najmanjši kaliber je lahko 6,5 mm.

Strel na medveda je dovoljen le z nabojem 7 × 64 ali s še močnejšim ter s kroglo najmanj 250/kgm za-detne moči na 150 metrov.

Za lov na divje prašiče velja enaka puška, kakor je predpisana za jelenjad, vendar se pri tem sme upo-rabljeni tudi šibrenica, toda le s kroglo (Brenecke, Ideal itd.).

Strel na divjega petelina in ruševca je dovoljen s šibrenico in šibrami debeline 3,5 mm. Prav tako je dovoljen strel z risanico z najmanjšim kalibrom 5,6 mm, nikakor pa ne s flobertom kal. 22.

Na lovih na malo divjad se smejo uporabljati za posamezne vrste divjadi le šibre tele najmanjše de-beline:

zajci in fazani — 3,5 mm,
kotorne — 2,5 mm,
jerebi in jerebice — 2 mm,
divje race — 3 mm,
divje gosi — 3,5 mm.

Pri lovih na malo divjad se smejo puške basati le z dvema nabojema. Izjeme so pri lovu na divje race in divje gosi.

II. Odstrelne pristojbine z dnevnimi lovnimi pristojbinami

A. Odstrel jelenjadi

	dolarjev
Dnevna lovna pristojbina	15,—
Odstrelna taksa za jelena	
do 100 točk	60,—
od 100,1 do 105 točk	66,—
od 105,1 do 110 točk	72,—
od 110,1 do 115 točk	78,—
od 115,1 do 120 točk	86,—
od 120,1 do 125 točk	93,—
od 125,1 do 130 točk	100,—
od 130,1 do 135 točk	110,—
od 135,1 do 140 točk	120,—
od 140,1 do 145 točk	130,—
od 145,1 do 150 točk	140,—
od 150,1 do 155 točk	150,—
od 155,1 do 160 točk	160,—
od 160,1 do 165 točk	175,—
od 165,1 do 170 točk	220,—
od 170,1 do 175 točk	350,—
od 175,1 do 180 točk	420,—
od 180,1 do 185 točk	500,—
od 185,1 do 190 točk	620,—
od 190,1 do 195 točk	900,—
od 195,1 do 200 točk	1100,—
od 200,1 do 203 točk	1300,—
od 203,1 do 206 točk	1500,—
od 206,1 do 210 točk	1800,—
od 210,1 do 212 točk	2500,—
od 212,1 do 214 točk	2900,—
od 214,1 do 216 točk	3400,—
od 216,1 do 218 točk	4000,—
od 218,1 do 220 točk	4800,—
od 220,1 do 230 točk za vsako točko po	400,—
Odstrelna taksa za košuto in teleta	15,—

Za odstrel jelena z rogovjem preko 230 točk mora biti poseben dogovor med lovskim gostom in lovskim upraviteljem.

Za zgrešeni strel na jelena plača lovski gost odškodnino 20 dolarjev.

Če pa lovski gost takoj po enem ali več zgrešenih streljih z enega in istega mesta na istega jelena tega upleni, se mu zgrešeni strelji ne računajo.

Za zastreljenega (ranjenega in ne najdenega) jelena se plača odškodnina do 50 % vrednosti trofeje zastreljenega jelena, toda pod pogojem, da je bilo iskanje izvedeno s psom, šolanim za delo po krvnem sledu pa je bilo iskanje neuspešno. Za košuto ali teleta, ki je bil zastreljen, plača lovski gost odškodnino 40 dolarjev, a prav tako pod pogojem, da je bilo iskanje s psom, šolanim za delo po krvnem sledu, neuspešno.

Lovskemu gostu pripada kot trofeja jelenovo rogovje z lobanjo in krajčki ali okelečki, prav tako krajčki košute.

Divjačino uplenjene živali uplenitelj lahko odkupi po 0,70 dolarja za kilogram.

B. Odstrel srnjadi

dolarjev

Dnevna lovna pristojbina	5,—
Odstrelna taksa za srnjaka do 70 točk	15,—
od 70,1 do 100 točk — vsaka točka	0,30
od 100,1 do 105 točk	35,—
od 105,1 do 110 točk	50,—
od 110,1 do 115 točk	70,—
od 115,1 do 120 točk	150,—
od 120,1 do 125 točk	200,—
od 125,1 do 130 točk	250,—
za vsako točko čez 130 do 150 po	30,—
za vsako točko čez 150 točk po	50,—
Odstrelna taksa za srno in mladiča	5,—

Za vsak zgrešeni strel plača lovski gost odškodnino 5 dolarjev. Če pa lovski gost takoj po enem ali več streljih z enega in istega mesta na istega srnjaka tega upleni, se mu zgrešeni strelji ne računajo. Za zastreljenega (ranjenega in ne najdenega) srnjaka plača lovski gost globo 50 % vrednosti trofeje zastreljenega srnjaka, toda le pod pogojem, da je bilo iskanje s psom, šolanim za delo po krvnem sledu, neuspešno.

Za zastreljeno srno ali mladiča se plača odškodnina 10 dolarjev, prav tako le pod pogojem, ki velja pri srnjaku.

Kot trofeja pripada lovskemu gostu srnjakovo rogovje z lobanjo.

Divjačino uplenjene živali uplenitelj lahko odkupi po 1 dolar za kilogram.

C. Odstrel gamsov (kozla ali koze)

dolarjev

Dnevna lovna pristojbina	10,—
Odstrelna taksa do 70 točk	60,—
od 70,1 do 100 točk (za vsako točko)	1,—
od 100,1 do 103 točk	100,—
od 103,1 do 109 točk	103,—
od 109,1 do 115 točk	150,—
za vsako točko čez 115 točk po	40,—

Za vsak zgrešeni strel na kozla ali kozo plača lovski gost odškodnino 5 dolarjev.

Če lovski gost po enem ali več zgrešenih streljih z enega in istega mesta odda na isto žival več streljev in jo upleni, se mu zgrešeni strelji ne računajo. Za zastreljenega gamsa (ranjenega in ne najdenega, kozla ali kozo, mora lovski gost plačati odškodnino 50 % vrednosti trofeje zastreljenega gamsa, toda le pod pogojem, da je bilo iskanje s psom, šolanim za delo po krvnem sledu, neuspešno.

Lovskemu gostu pripadajo kot trofeja roglji z lobanjo in gamsov čop. Divjačino uplenjene živali uplenitelj lahko odkupi po 0,70 dolarja za kilogram.

Č. Odstrel medvedov

	dolarjev
Dnevna lovna taksa	20,—
Odstrelna taksa do 200 točk	500,—
od 201,1 do 215 točk	550,—
od 215,1 do 230 točk	600,—
od 230,1 do 245 točk	700,—
od 245,1 do 260 točk	850,—
od 260,1 do 270 točk	950,—
od 270,1 do 280 točk	1050,—
od 280,1 do 290 točk	1150,—
od 290,1 do 295 točk	1250,—
od 295,1 do 300 točk	1450,—
za vsako nadaljnjo točko čez 300 točk po	80,—

Za vsak zgrešeni strel na medveda mora lovski gost plačati pristojbino 100 dolarjev.

Za zastreljenega (ranjenega in najdenega) medveda se plača globa 500 dolarjev, pod pogojem, da je bilo iskanje s psom, šolanim za delo po krvnem sledu, neuspešno.

Kot trofeja pripada lovskemu gostu ves medved.

D. Odstrel divjih prašičev

	dolarjev
Dnevna lovna pristojbina	10,—
Odstrelna taksa za merjasca za čekane do 100 točk	32,—
za čekane od 100,1 do 110 točk	48,—
za čekane od 110,1 do 115 točk	72,—
za čekane od 115,1 do 120 točk	96,—
za čekane od 120,1 do 130 točk	120,—
za vsako nadaljnjo točko čez 130 točk po	16,—

Za ranjenega merjasca plača lovski gost odškodnino 20 dolarjev, če je bilo iskanje s psom, šolanim za delo po krvnem sledu, neuspešno.

Zgrešeni strelji se ne računajo.

Kot trofeja pripadajo lovcu čekani.

	dolarjev
Odstrelna taksa za svinjo za bruto težo do 50 kg	8,—
od 51 kg do 70 kg bruto teže	16,—
od 71 kg do 100 kg bruto teže	24,—
čez 100 kg bruto teže	32,—

Za ranjeno svinjo mora lovski gost plačati odškodnino 10,— dolarjev, pod enakimi pogoji kakor pri merjascu.

Zgrešeni strelji se ne zaračunajo.

Divjačino uplenjenega prašiča uplenitelj lahko odkupi po dolarju za kilogram.

E. Odstrel petelinov

	dolarjev
Odstrel divjega (velikega) petelina Dnevna lovna pristojbina	10,—
Odstrelna taksa	100,—
Za obstreljenega ali zgrešenega petelina mora lovski gost plačati odškodnino 60 dolarjev. Kot trofeja pripada lovskemu gostu uplenjen petelin.	
Odstrel ruševca Dnevna lovna pristojbina	10,—
Odstrelna taksa	60,—
Za obstreljenega ali zgrešenega ruševca mora lovski gost plačati odškodnino 40 dolarjev. Kot trofeja pripada lovskemu gostu uplenjen ruševca.	

F. Odstrel divjadi malega lova

	dolarjev
Dnevna lovna pristojbina	5,—
Odstrelne takse za: zajca	2,—
fazana	2,—
jereba	2,—
kotorno	2,—
jerebico	2,—
divjo raco	1,—
divjo gos	1,—
prepelico	0,50
goloba	0,50
grlico	0,50
kozico	0,50

Za uplenjeno fazanko v revirjih, kjer odstrel ni dovoljen, mora lovski gost plačati 5 dolarjev.

Za ptico, ki po strelu zadeta pade na tla in je ni najti, se plača polna odstrelna taksa.

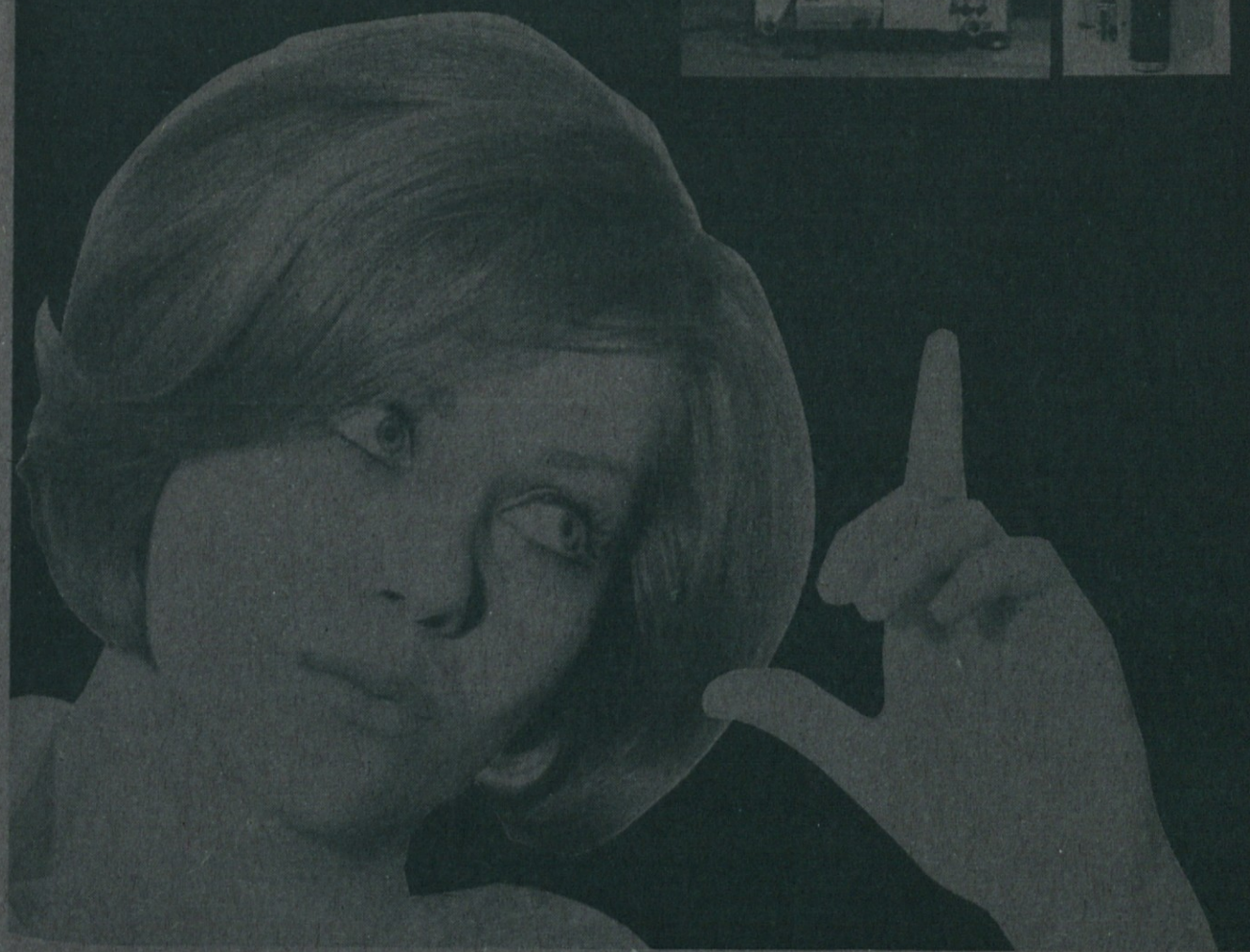
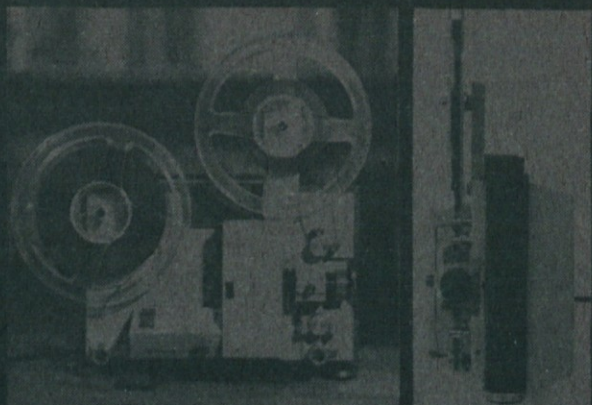
Svoj plen lovski gost lahko odkupi po tehle cenah:

	dolarjev
zajec	2,—
fazan	2,—
jereb	1,—
kotorna	1,—
jerebica	1,—
divja raca	1,—
divja gos	1,—
prepelica	0,25
golob	0,25
grlica	0,25
kozica	0,25

III. Fotografiranje in filmanje divjadi

Lovski gost lahko na lovu uplenjeno divjad brez odškodnine fotografira. Za fotografiranje žive divjadi v revirju pa plača dnevno takso 50 dolarjev. Za filmanje divjadi in naravnih lepot v revirju plača dnevno pristojbino 100 dolarjev.

Spremljanje, organiziranje in transport ljudi in prtljage se plača posebej.

Kar je pomenil našim staršem družinski album, pomeni modernemu človeku projektor. Človek današnjega časa je človek akcije, ki mu je mirujoča slika mrtva in premalo zanimiva. Pritegne ga šele živa slika – resničen posnetek življenja. Majhni svitki posnetega 8 mm filma hranijo v sebi delček resničnega življenja, ki vedno znova ob vsakem času zaživi pred nami ter nam obudi najdražja doživetja in spomine iz življenja naših najbližjih, z izletov, s potovanj ali športnih dogodkov.

8-milimetrski projektor ISKRA 8, ki vam ga predstavljamo, je nastal v tovarni Združenega podjetja ISKRA KRANJ po dolgoletnem študiju in na temelju izkušenj pri proizvodnji profesionalnih in pol-profesionalnih projektorjev. ISKRA 8 je kvaliteten, sodobno oblikovan 8-milimetrski projektor za trajno in zanesljivo uporabo. Za svojo estetsko dognano obliko je dobil priznanje na I. Mednarodnem bienalu industrijskega oblikovanja v Ljubljani in na razstavi LGA-Zentrum Form v Stuttgartu.

Kinoprojektor ISKRA 8mm

NOVOST, izredna kvaliteta in poceni

Paloma – toaletni krep papir

Paloma – papirnate krep brisače

Paloma – držala za toaletni krep papir

Pri nakupu zadovoljni, pri uporabi presenečeni

Sladkogorjka

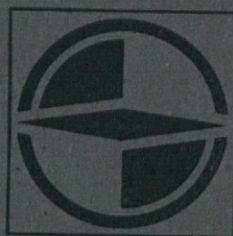
SLADKI VRH

TOVARNA PERILA
IN KONFEKCIJE

PIK Maribor

priporoča lovcem predvsem artikel
SERVIS v zeleni barvi iz najlon ve-
lurja, ki ga zahtevajte v trgovinah
s srajcami.

KOMPAS
LJUBLJANA

- 50 turističnih poslovalnic po Jugo-
slaviji
- 50 luksuznih turističnih avtobusov
za organizacijo izletov in
potovanj po Jugoslaviji in
v inozemstvo
- 125 osebnih avtomobilov za izposo-
janje brez šoferja